Թ. ՏԱՐԻ 2461 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 3 ԱՀԵԿԱՆ 4384 9 ԱՊՐԻԼ 1892 24 ՐԱՄԱԶԱՆ 1309 ՀԻՍ ԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وك غزه‌ته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամագլուխ	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օսար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միտիլինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեանն ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9/21 ԱՊՐԻԼ 1892

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ. տը Ֆրէսինէի նախարարութեան օրով, Վիլլիէի եպիսկոպոսն Հռոմ գացած էր՝ առանց կառավարական արտօնութեան։ Հռոմայ մէջ լսելով Ֆրանսական նոր նախարարութեան կազմութիւնն, և վաղածանօթ լինելով Պ. Լուպէի, զոր կը ճանչէր որպէս հաշտարար մարդ, կը փութայ պապական քարտուղար Ռամբոլա Կարդինային քով, և կ'ըսէ. «Ուրախակից եղէք մեզ՝ նախարարական փոփոխման համար որ տեղի ունեցաւ ի Փարիզ։ Կրնամ երաշխաւորել թէ Պ. Լուպէ չափաւոր և զգուշաւոր մարդ մ'է, և կղերական խնդիրները խաղաղեցնելու և արմատական կիրքերը մեղմացնելու հոգ պիտի տանի։» Կարդինալն ո՛չ նուազ փութաջանութեամբ այս բարի լուրը կը հաղորդէ Պապին, որ կ'ուրախանայ, և այն օրն ամբողջ Վատիկան զուարթ տրամադրութեան մը մէջ կը գտնուի։ Արի՛ տես որ մի քանի օր եռքը, Ֆրանսայի դատական-կրօնական նորընտիր նախարար Պ. Ռիքառ, լսելով թէ Վիլլիէի եպիսկոպոսն Հռոմ գացեր է առանց կառավարական արտօնութեան, իր բացակայութեան միջոցին պետական թոշակը կը դադրեցնէ։ Խեղճ եպիսկոպոսն այսպէս կը պատժուի նոյն այն նախարարութենէն որոյ գովեստը կ'ընէր իր մեծաւորներուն, իբրեւ շատ չափաւոր և յանձնարարելի նախարարութիւն մը, մինչ այս վարչութեան նախորդն, իւր չհաստատած Ֆրէսինէի վարչութիւնն, իրեն բան մը չէր ըսած առանց հրամանի Հռոմ երթալուն համար։ Վիլլիէի եպիսկոպոսին այս դժբախտութիւնն ոչ նուազ զուարճութիւն կը պատճառէ Փարիզի խորհրդարանական ակմբոց մէջ։

—Զափաւոր լրագրեր, ընդ որս Պ. տը Պոլիից որ անկողմնակալ դիտող մ'է, կը գրեն թէ պարզապէս սխալ մ'էր դատական-կրօնական գործոց տեսչութիւնն յանձնել Պ. Ռիքառի, որ կղերական խնդիրներ յարուցանելու մանաւոր տրամադրութիւն մը կը ցուցնէ։ Ցորչափ Պ. Ռիքառ պաշտօնի վրայ մնայ, եկեղեցական հանդարտութիւն յուսալի չէ կ'ըսուի, և Ֆրանսացւոց երկու մեծ հատուածներու մէջ տեսակ մը գրգռութիւն կը մնայ։ Արդի վարչութեան կազմութեան պահուն կը խորհուէր կրօնական գործոց տեսչութիւնը կցել նախարարապետութեան, և երկուքը մէկէն յանձնել Պ. Լուպէի, որ իւր հաշտարար և մեղմ բնաւորութեամբ, քաջայարմար էր այս գործին։ Մինչեւ իսկ կրօնական գործոց տեսչութիւնը նախարարապետութեան հետ միացնող հրամանագիրն ստորագրուած էր, երբ Պ. Ռիքառ ըսաւ Պ. Լուպէի. «Եթէ միայն դատական գործոց նախարար լինել յանձն կ'առնուս և կը հրաժարիս կրօնական գործոց նախարարութենէն, պատճառն այն է որ դո՛ւք կը ստանձնէք այս վերջին նախարարութիւնն, ապա թէ ոչ՝ չէի յօժարեր այս բաժանման։» Առ այս Պ. Լուպէ կը պատասխանէ. «Կը տեսնեմ որ ցաւած էք կրօնական գործոց նախարարութեան եւս դատական նախարարութեան հետ մէկտեղ ձեզ չյանձնուելուն համար, ուստի երկուքը մէկէն կը յանձնեմ, կ'աղաչեմ ընդունիցէք։» Այս անխորհուրդ աղաչաւարութեան պտուղն են, կ'ըսէ Պ. տը Պոլիից, նոր վարչութեան կազմութեան օրէն ի վեր կառավարութեան և կղերին միջեւ ծագած գժտութիւնը Արդի վարչութիւնն, իւր նախարարապետին միջոցաւ ապահովցնելով հանդերձ պահպանողական տարբերն, դատական-կրօնական նախարարին ձեռամբ կ'աշխատի արմատականները գոհացնել՝ օրինաց սահմանին մէջ ըստ կարի կրճատելով կաթոլիկ կղերին արտօնութիւններն, և ամենափոքր շեղման համար դատ բանալ հրամայելով, թոշակներ կտրելով, եւն։ Այս է Պ. տը Պոլիիցի տեսածն ու լսածն։ Արդի նախարարութիւնը մասնաւորապէս գրգռուած է կարգ մը կաթոլիկ քահանայից և եպիսկոպոսաց եկեղեցւոյ բեմէն աշխարհական նիւթերու վրայ քարոզներ արտասանելէն, որք անկրօնութիւն անհաճոյ գալով, ընդմիջումներ և անկարգութիւններ ծագած են և եկեղեցական պաշտամունք խանգարուած են ուրեք ուրեք։ Եւ յետոյ, Հռոմ երթալու համար կառավարական արտօնութիւն ստանալու կանոնը խստիւ ի գործ դնելով, արդի նախարարութիւնը կը փափաքի պարզապէս Հանրապետութիւնն արդեամբ յարգել տալ կաթոլիկ կղերին։

ԱՍԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Զինաստանի եւրոպեան դեսպանք քանի տարիէ հետէ խնդիր կ'ընէին թէ մերթ ընդ մերթ ուղղապէս Զինաստանի Կայսեր ներկայանալու արտօնութիւն ունենան։ Թէեւ չինացի արտաքին գործոց նախարարներ և փոխարքաներ կ'ընդունէին զիրենք, բայց Կայսրը չէր ընդուներ, եւ կամ իւր պալատէն դուրս կ'ընդունէր, բայց ո՛չ իւր գահոյից դահլճին մէջ։ Վերջապէս, անցեալ տարի Աւստրիոյ դեսպանը Կայսեր ներկայացաւ, և այս իրողութիւն իբրեւ եւրոպեան քաղաքակրթութեան և ազդեցութեան համար մեծ յաջողութիւն մը ծանուցուեցաւ։ Բայց ժամանակ անցնելով իմացուեցաւ որ այն դահլիճն ուր Կայսրն ընդունեց դեսպանն՝ իրօք գահոյից դահլիճը չէր, այլ անոր նման ուրիշ դահլիճ մը։ ո՛չ թէ ճշմարիտ գահոյիցն, այլ անոր ընդօրինակութիւնն։ Եւրոպեան դեսպանք այս պատճառաւ դժգոհ կը մնային։ Վերջերս նոյն խնդիրը դարձեալ յուզուեցաւ, բայց այս անգամ նոյն իսկ դեսպանաց մէջ վէճ եղաւ։ Ռուսիա չուզեց գերման դեսպանին հետեւակ լինել, իբրեւ երիցագոյն դեսպանին։ Ֆրանսական դեսպանն ալ ռուս դեսպանն ինչ որ ընէ անոր հետեւելու հրահանգ ստացաւ։ Դեսպանք խնդրած էին որ այս տարի չինական ամանորի առթիւ ընդունելութիւնք գահոյից դահլճին մէջ կատարուին։ Զինացի փոխարքայն իրենցմէ խնդրեց որ նոյն մնօք յիշատակելիր մը խմբագրեն՝ կայսեր մատուցուելու համար։ Անդլ. դեսպանն իրրեւ լրաւարհուութիւն առաջարկեց որ դեսպանք այս տարի եւս իրենց բարեմաղթութիւնները մատուցանեն հոն ուր ուզէն։ Ն. Վեհափառութիւն, բայց պայմանաւ որ Կայսրը խօսք տայ դալ տարի անպատճառ գահոյից դահլճին մէջ զիրենք ընդունելու։ Դեսպանք հաւանեցան այս կարգադրութեան, և կը կարծէին թէ փոխարքայն ալ հաճեցաւ։ Երբ Զունկ-Լի-Եամէն (Փոխարքայն) կարգաց անոնց յիշատակագրին սա առաջին տողերը, —«Նէ՞տէլմ Ռէ պրմպէռ Տէրո-Ռիանց Վեհափառ հոսոոը, են Նորին Կայսերական Վեհափառութեան (Զինաստանի Կայսեր)», Փոխարքայն, այս բառերը միայն կարդալուն պէս, թուղթը մէկ կողմ դրաւ, յայտարարելով թէ այս ոճով գրուած բան մը չի կրնար մատուցուիլ Ն. Կ. Վեհափառութեան, և խնդիրն ելք չունեցաւ։

—Փոխարքային պատգամաւորն որ Հոնան նահանգը ղրկուած էր ձերբակալելու դՀանան, (հռչակաւոր հակաքրիստոնէական շարժմանց պատճառ,) ձեռնունայն եւ դարձաւ փիքին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼՈՅՍ

Կը յիշուին այն խնդակցական հեռագրեր որով Վիլհէլմ Կայսր յայտնութիւն կը մաղթէր Հիւսիսային Գերմանական Լոյտի շոգենաւային Ընկերութեան, ուրախակցելով անոր ձեռք բերած արդեանց համար։ Գերման լրագրերը այժմ կը խօսին Գերմանիոյ շոգենաւային այս մեծագոյն ընկերութեան 1891 տարւոյ գործառնութեանց և հաշուոց վրայ։ Անցեալ տարի եւս, որպէս նախորդ տարին, գերմանական Լոյդը ՇՕԱՍ ըրած է։ 1890ին կորուսած էր երկու միլիոն 762 հազար մարք։ 1891ին կորուսած է երկու միլիոն 106 հազար մարք։ Բայց գործին անյաջողութիւնն այս չի լինար։ Մինչեւ 1891ի վերջն Ընկերութիւնը կորուսած է ինն միլիոն 317,435 մարք։ Եթէ գերման կառավարութեան նպաստը չլինէր, իրերն աւելի ձախող վիճակ մը կ'ունենային։ Մինչեւ 1891ի վերջը կառավարութիւնը 24 միլիոն 200 հազար մարք նպաստած է, այնպէս որ իրօք Ընկերութեան կորուստն 33½ միլիոն մարքէ աւելի է։ Այս հաշուով, մինչեւ որ Կառավարութեան հետ Ընկերութեան կնքեալ 15 ամեայ պայմանագրին աւարտի, 100 միլիոն մարքի գերմանական հանրային գրամ ծովը թափուած պիտի լինի, կ'ըսէ Վոսէ Զայտուն, որ խոստովանելով հանդերձ թէ գերմանական Լոյդի նման շոգենաւային առաջնակարգ Ընկերութեան մը գործառնութիւնը անուղղակի օգուտ ունին գերմանական Հայրենեաց համար, կը պնդէ թէ այն 100 միլիոն մարքն աւելի օգտակար կրնար գործածուիլ Գերմանիոյ մէջ իսկ, ներքին հաղորդակցութեանց և մանաւանդ ջրանցներու բարւոքման և ընդարձակման համար։ Բայց կառավարութիւնն և Ընկերութիւնն եղած փորձը վճռական չեն համարիր, և Գերման Լոյդի շոգենաւք կը շարունակեն ըստ կարելւոյն մրցիլ անգլիական հսկայ ընկերութեանց դէմ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Շաբաթ մը յառաջ Ալպրէխտ արհիգուքս, աւստրեան բանակին սպարապետը, մարդ ղրկելով խնդրեց պապական նուիրակ Կալիմպերդի գերապայծառէն որ իւր բնակարանին քանի մը պատուհաններն հաճի իւր տրամադրութեան ներքեւ դնել՝ Մարեշալ Ռաուէցքիի յիշատակարանին բացման առթիւ, որ կառուցուած է Նուիրակի բնակարանին հանդէպ։ Նուիրակը, կատարեալ դիւանագէտ և կենդանագէտ, փութաց պատասխանել թէ ոչ թէ քանի մը պատուհաններ, այլ իւր ամբողջ բնակարանը կը դնէ Նորին Բարձրութեան տրամադրութեան ներքեւ։ Հանդէսին վերջանալէն եաքն, Ալպրէխտ արհիգուքս 10,000 ֆր. նուէր ղրկեց Նուիրակին, «Սրբոյն Պետրոսի Գանձանակին համար»։

—Ցունուար ամսէն ի վեր երրորդ անգամ լինելով Վիեննայի մէջ կնոջ դիակ կը գտնուի՝ ահռելի կերպիւ սպանուած, բայց չարագործը ձեռք անցունել կարելի չէ եղած։ Լոնտոնի հռչակաւոր «Մորվայնական ձաքին» խժդժութեանց հետեւողը անոր պէս ոստիկանութեան ձեռքը չկ'նալու միջոցն եւս սորված լինել կը թուին։ Բայց ի Վիեննա սոյն երրորդ սպանութեան շարժառիթը գողութիւն լինելն հասկցուած է, սպանեալ գինեվաճառ կնոջ քով գտնուած դրամին անհետացած լինելէն։

* * *

Աւստրեահունգարական Տէրութիւնն եւս Միջերկրականի մէջ զօրաւոր դիրք մ'ունենալու պէտքը կը զգայ։ Ադրիական ծովուն մէջ Զեռնակորայէն մինչեւ Դալմատիոյ եղերքն և անտի Ֆիումէի և Դրիէսդէի ճամբով մինչեւ Վենետկոյ սահմաններն համեմատապէս կարճ դիծ մը Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Տէրութեան բովանդակ ծովեզերքը կը կացուցանէ, բայց և այնպէս իւր քաղաքական ազդեցութիւնն և իւր ծովային վաճառականութիւնը պաշտպանելու համար, Աւստրիա երեք նոր զրահաւորներ չունէ կ'ուզէ, իւրաքանչիւրն 5,600 տակառաչափնոց և 17ական ծովային մղոն արագութեամբ։ Պէտք եղած վարկը Պատուիրակութեանց խառն ժողովէն պիտի խնդրուի։

ԱՐԺԱՆԴԻՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Արժանդինի Հանրապետութեան մէջ քաղաքական կացութեան չափ անստոյգ է տակաւին եղմտական վիճակն, և Եւրոպացիք միլիոնաւոր ոսկիներ կուրօրէն վստահած լինելով այն հեռաւոր Հանրապետութեան՝ հետաքրքիր կը դիտեն թէ այս կրկին անստուգութիւններէն ինչպիսի վիճակ մը ծագում պիտի առնու։ Արժանդինի գործոց վրայ գաղափար մը տալու համար, բաւ է յիշել որ տեղւոյն լրագիրք լրջօրէն կը վիճաբանին թէ «Արժանդին տնտեսութիւն հրատարակելո՞ւ է թէ ոչ»։

Լ. Նոսէն Արժանդինեան կարեւոր թերթն, ապրիլ 12 թուով հրատարակած հանրաձայնախօս յօդուածով մը, իբրեւ յիմարական խորհուրդ կը մերժէ ժողովրդեան մէջ մասն մը տիրող այն գաղափար թէ «Բանի որ Միայ. Նահանգաց կառավարութիւնն ամեն կերպ օգնութիւն և պաշտպանութիւն կը խոստանայ Արժանդինի երկրին՝ Եւրոպայէն անկախ լինելու համար, Արժանդինի կառավարութիւնը կարող է՝ յաւարտ վեցամսեայ պայմանաժամուն ղոր վերջին անգամ ձեռք բերաւ՝ պաղարեամբ դադրեցնել եւրոպեան պահանջատերց լինելիք վճարումները»։ Լ. Նոսէն, ընդհակառակն, կ'ըսէ թէ, Միացեալ Նահանգաց բարեկամական տրամադրութիւնն իրրեւ աներկրայելի ճանչելով հանդերձ, Արժանդինի կառավարութիւնը պէտք չէ թերանայ իւր պարտականութենց, և ցորչափ կրնայ, պէտք է աշխատի տնտեսութեան ծանր անպատուութիւնէն ու նախատինքէն ղերծ պահել Արժանդինի Հանրապետութիւնը։

ՊԱՂԿԱՆԵԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Պղկրատի ոստիկանութեան վերատեսուչ Պ. Կէորկեւիչ որ նախորդ Միլանեան դրութեան օրով քաղաքական հակառակորդներ պատուհասելու համար գործիք եղեր է, անցեալ շաբթուն դատուելով հրապարակաւ, դատապարտեցաւ հնդամեայ բանտային աշխատութեան՝ ապօրէն կերպիւ մարդիկ բանտարկելուն եւ անվնաս մարդոյսէ դրամ կորզելուն համար։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ի Բրուսիա նախարարական վերջին տագնապէն ու փոփոխումէն ի վեր, կաթոլիկ կուսակցութիւնն առիթ ունեցաւ իւր գաղափարներն հանրակցելու։ Գիտաւորութիւններն հանրակցելու դիտաւորեալ, նոր զրահաւորի մը շնաթակի հանար խնդրուած վարկը զանազան թոյլի կուսակցութիւնը ցոյց տուաւ թէ բարեկամ չէ արդի նախարարութեան, և թէպէտ վերջինական հակառակութիւն չի յայտարարեր, բայց նաեւ չի վարանիր ընդդիմադիր կուսակցութեան գործակցելու։ Կաթոլիկ կուսակցապետ և հանգուցեալ Ֆրթ. Վինտհորսթի յաջորդ կոմս Պալլէսդրէմ անցեալ շաբթուն լուութիւնը խզեց, և ի Պրեսլաւ բանախօսութեամբ մը Իւր կուսակցայ դառն յուսախաբութիւնը կծու խօսքերով արտայայտեց։ Նախկրմութեան կաթոլիկ դպրոցներու մէջ կաթոլիկ սկզբանց համեմատ կանոնաւորումն իրենց ձեռքն էր գրեթէ, ու մեռասաներորդ ժամուն Վիլհէլմ Բ. տարբեր տնօրինութիւն մ'ըրաւ, անպայման յետաձգելով ծրագիրը։ Կոմս Պալլէսդրէմ հերքեց կրթական ծրագրոյ հակառակորդաց զօրաւոր կուսակցութիւն մը լինելն, և հաստատեց որ եթէ խնդիրը խորհրդարանին տնօրինութեան թողուէր, մինչեւ ցարդ այն ծրագիր պատրաստուրիչ օրինաց կարգ անցած էր։ Ո՞յք էին հակառակորդք։—Բանի մը ազատախոհք, ուրացեալ կաթոլիկներ որք իրենց նախկին հաւատքը չեն պահած, և Հրեայներ։ Ասոնց միութիւնը զօրեղ տարր մը չէր դոյացներ, բայց եթէ անոնք հզօր կուսակցութիւն մը չեն, հզօր թոքեր ունին, և այնքան ազմուկ հանեցին որ խոհեմութիւն համարեցաւ խնդիրն առկախ թողուլ։ Պէտք էր սակայն գործին համար պատասխանատու նախարարաց խորհրդով գործել։ զի թէ՝ նախարարապետ Բարբիվի և թէ կրօնական-կրթական հրաժարեալ նախարարն համոզուած էին գոհացուցիչ մեծամասնութեամբ մը կրթական ծրագիրը քուէարկել տալու։ Բայց կոմս Պալլէսդրէմ ուրախ է որ զՖրթ. Պոսէ յաջորդ կարգելով կոմս Զեդլիցի, Վիլհէլմ Բ. նախորդ կրօնական և կրթական նախարարին համամիտ մարդ մը յիշխանութիւն կոչած է, որոյ վրայ պահպանողական տարբերք կատարեալ վստահութիւն ունին։ Կաթոլիկ կուսակցութիւնը պարտի խորհրդարանական և ընտրական պայքարը շարունակել մինչեւ որ Բրուսիոյ մէջ բողոքականաց հետ նոյն հիման վրայ դրուին։ Քաղաքային պաշտօնէութեան կարգերուն մէջ բողոքականաց հետ նոյն դիրքը ձեռք բերել աշխատելու են, և ի վեր քան զամենայն, իրենց տղայքն իրենց սեփական դպրոցներու մէջ իրենց սկզբանց համեմատ դաստիարակելու օրինական թոյլտուութիւն պէտք է ստանան, մինչ հիմա մանաւոր վարժարաններու մէջ միայն կարող են կաթոլիկ տղայքն իրրեւ կաթոլիկ կրթել, իսկ հանրային նախակրթարանաց մէջ՝ ո՛չ։ Կաթոլիկ հպատակաց

—)(31)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻԾՊՈՒՌ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳՈՐԾԱՏԱՆ ՊԱՐԻԿԸ

—Նոյն իսկ այս գեղեցիկ թաւշանման թուղթերը խնամով կը գրուին կոյս որթատունկի տերեւոց մէջ, որք կը գտնուին Ջաղացպանին մեծ պատին երկայնութեամբը բուսած։

—Կարծեմ կը հասկնամ, ըսաւ Բլօտին. բայց Ժան և Կապրիէլ ի տղայ տեղ կը ճանչնան զիրար։

—Բայց այո՛, բայց այո՛։ Միասին վարժարան կ'երթան, մինչեւոյն խաղերը կը խաղան, զիրար կը դուդեն, պզտիկ չարութիւններ կընեն իրարու. սանկով կը սկսի . . . և եաքէն, ամուսնութիւններ տեղի կունենան։

Սիրաւ որ, չարունակեց մուրացիկ կինը, գէշ բան մը չէ երբ Ժան Լէկլան ջաղացքէն իջած ատեն մացառներէն զողցած աղուոր վայրի թուփերուն փոխարէն սիրուն կապրիէլը ձեր պարտէզին մէջէն ամենէն սիրուն վարդերը քաղէ այն կնաւոնիծար երիտասարդին համար։ Ասիկա փոխանակութիւն մըն է։

—Աղէկ, ա՛լ կը բաւէ, Մատրլօն, ըսաւ Տիկ. Անկլատ չոր շեշտով և ուսերը թոթուելով. ատոնք տղայութիւններ են որք հետեւութիւններ չեն ունենար։ Զըսէիր ալ նէ նոյն բանն էր, սակայն ընտրկալ եմ։

«Ինձ նայէ, յարեց, մատովը ցուցնելով մեծ կողով մը լի ամեն տեսակ բանջարեղէններով, զորս ամուսինը պարտէզէն բերուցուցած էր, մէջը խառնէ, ազուր կաղամբ մը, սոխպղին մը, վերջապէս ուզածդ առ։

Մուրացկուհին կրկնել չի տուաւ այս հրամանը։

Երբ ընտրած բանջարեղէններն իր պարկին մէջ դրաւ, յարեց.

—Դէպք չէ որ քիչ մը առաջ ըսածս գէշ մտածումներ պատճառէ ձեզ, տիկին Անկլատ. սակայն կարծեմ թէ իմ պարտքս էր ձեզ կանխաւ իմացուցել. . . . Ո՛վ գիտէ ի՞նչ կը պատահի։

«Հիմակուան աղջիկները, տիկին Անկլատ, կրակին վրայ դրուած կաղամբի ապուրին պէս են, պէտք է աչքը անոր վրայէն չի զատել, որպէսզի կավարիչը գետնին չի նետէ։

Այս ըսելով, Մատրլօն աչուներովը կը գգուէր ապուրին սանը, զոր փայլուն և սասոիկ բոցեր կը ճարճատեցուն էին։

—Երթալէդ առաջ, Մատրլօն, ըսաւ Տիկ. Անկլատ, գաւաթ մը գինի կը խմե՞ս։

—Ո՛հ, մեծ հաճութեամբ, տիկին Անկլատ, և իրաւ բարութիւն մըն է ստիկա ձեր կողմէ. սրտնգներս պիտի զրաստունէ մինչեւ ջաղացք ելնելու համար։ վասնզի պզտիկ քարուտ ճամբան դժուարին է . . . այծերու ճշմարիտ ճամբայ մը։

Տիկ. Անկլատ գաւաթ մը լցուցած էր։

Մուրացկուհին առաւ զայն և վեր վերցուց ըսելով.

—Բարին Աստուած օրհնէ ձեզի, տիկին Անկլատ, վասնզի բարեսիրտ էք աղքատաց նկատմամբ և ձեր ամեն փափագածն ըլլայ Կապրիէլին համար որ օր մը պիտի ալ անուշտ ճշմարիտ կին մը պիտի ըլլայ, վասնզի լաւ սկզբունքները մայրիկին կաթին հետ կը ծծուին։

Իրաւի, պարկաւոր պառաւը աւելի շատդրուց կնիկ մըն էր և իրեն չվերաբերած բաներուն խառնուիլ կը սիրէր, քան թէ չար կին մը, և միշտ բարութիւնը կը կուտէր ի նա չարութեան դէմ։

Գաւաթը մէկ ումպով կընելէ յետոյ, մուրացկուհին ուզեց վերջին չարանենգ խօսք մըն ալ նետել.

—Ժան Լէկլան բարի և ազնիւ երիտասարդ մըն է, ըսաւ, քսաներեք տարուն կը մօտենայ և այս տարիքին մէջ արդէն մարդս կը զգայ թէ սիրտ մը ունի, երբ սասնեհինգ տարու աղջիկ մը պարտէզին պատին վրայէն վարդեր անցունէ իրեն։

«Հը՛մ, օրին մէկն ալ պատին վրայ կը նստին ձիաւորի մը պէս և իրաւ որ անդին ցատքելէն դիւրին բան չի կայ։ Սակայն և այնպէս զգուշանալու է, վասնզի ջաղացպանը ուզածը կ'ընէ և կարելի է որ իր մանչուն համար հարուստ ամուսնութիւն մը կ'երազէ։

—Աղջկանս համար միտդ այդչափ մի յոգնեցուներ, Մատրլօն, յարեց Բլօտին Անկլատ. Կապրիէլ տղայ մըն է տակաւին, իր մայրը կը սիրէ և ինչպէս Ժան Լէկլանի, իր վրայ ալ կատարեալ վստահութիւն ունիմ։

Սակայն, Տիկ. Անկլատ մինակ մնացածին պէս, շատ խորհած էր Մատրլօնի ըսածներուն վրայ և անշուշտ բան մը ըլլալու էր որ որոշեց իր աղջիկն հեռացունել ջաղացպանին որդիէն, թողլով զայն որ Փարիզ երթայ։

Ա՛հ, խե՜ղճ մայր, կասկածած էր մի՞։

Բայց արդէն քանի մը տարիներէ ի վեր կը ճանչնար Տիկ. Մելվիլը և չէր վարաներ իր զաւակն անոր յանձնելու, գիտնալով որ Կապրիէլ յանձին Տիկ. Մելվիլի պիտի զրաստնէր ուրիշ մայր մը։

Իր եղբօրաղջկան ծնելէն առաջ, քահանայ ձեռնադրուելէն անմիջապէս եաքը, Ժինու աբբան Շարմիյեռնի երեց կարգուած էր։ Միտքը բերած էր այն գիւղին եկեղեցին ուր մատուցած էր իր առաջին պատարագը երբ Ֆրանսայէն կը մեկնէր Աստուծոյ խօսքը տանելու համար ի Հնդկաստան։ Բնած էր Պըլանին որ նոր էր ամուսնացած.

—Շատ կը փափաքիմ ընծայ մը ընելու այն եկեղեցւոյն ուր ամեն պատարագի միջոցին միշտ աղօթք մը բրած եմ մեր ընտանեաց մեռեալներուն հոգւոց ի հանգիստ, և կը բաղձամ որ դուն, Պլանշ, կխոովին մասնակցիս այս ընծայի։ Արդ մտածեցի որ քու պարիկի մասնակցութիւն խորանի ծածկոց մը չինել տամ քեզ։

—Ա՛հ, շատ երջանիկ կ'ընէք զիս, հօրեղբայրս, պատասխանեց մանկամարդ կինը. պիտի տեսնէք ի՛նչ սիրուն բան մը պիտի չինեմ։

Անմիջապէս այս գործին սկսած և ճըշմարիտ գլուխ գործոց մը դուրս եկած էր իր ձեռներէն։

Ցեղոյ թեմի երէցին հաւանութիւնն առած էին սեղանի հրաշալի ծածկոյթին հանդիսաւոր ընծայման օրուան համար։

Տօնախմբութեան մեծ օր մը եղաւ այն ի Շարմիյեռն, և գիւղին բոլոր երիտասարդութիւնն այնու մանաւանդ ուրախ զուարթ էր զի Պ. Լէկլան Ջաղացպանը ծանուցած էր որ պար պիտի տրուի ջաղացքին մէջ։

Բայց մանաւանդ Բլօտին Անկլատ և իր մուսինն էին որ ուրախութիւն կը զգային. մտածեցէք, Ժինու աբբան, երէցին հետ համաձայնութեամբ, եկեղեցւոյն մէջ դրամ հաւաքելու համար անտառապահին աղջիկն էին ընտրած։

Անմիջապէս, սիրուն գրամահաւաք աղջկան արդուզարդո՞ւն սկսած էին զբաղիլ և մայրիկն, որ այն ատեն քաջառողջ էր, հոբաջք գործած էր։

Արդ, սրտաբուխ երջանիկ և հպարտ եղած էր տեսնելով իր գոգարիկ աղջիկն իր մերկուս ձերմակ շրջազգեստին մէջ, չքեղապէս ասպնեգործեալ լանջանոցով մը զարդարուն։ Գլխուն չորս բոլորը խոպոպաձեւ հիւսած էր մազերը, հրեշտակի այդ պաշտելի մազերուն տակէն անցունելով սիրուն ծաղաւէն մը որ գլխուն վերեւը կապով մը կը վերջանար։

Ա՛հ, յաւիտենիչ էր, մենիկիկը, և շատ երանի կուսային մարը որ աներեւակայելի կերպով երջանիկ էր։

Տիկ. Մելվիլ պատարագէն եաք, քանիցս համբուրած էր սիրուն զրամահաւաք աղջիկը, բան մը որ արցունք բերած էր Բլօտին Անկլատի աչացը մէջ և բատ էր նմա.

—Տիկին, կը մաղթեմ որ դուք ալ պզտիկ սիրուն աղջիկ մը ունենաք։

Ինչպէս կը տեսնուի, Տիկ. Մելվիլ կը ճանչնար Կապրիէլը և իր տունը մտնելէ առաջ արդէն կը սիրէր զնա։

Սակայն, Կապրիէլ կը յառաջանար դէպ ի Շարմիյեռն, անցնելով այն ճամբայներէն յորս շրջած էր շատ անգամ և որոց վրայ կարծես յիշատակներ կը սաւառնէին իր ականջներուն գալ բզզալու համար։

Տարւոյն տարի մը չկար որ այս արահետին վրայ ուսկից կը հետեւէր այս պահուն, իր հօր հետ երկար պտոյտէ մը դարձած ատենին, ջաղացպանն ու որդին իրենց վայրած էին։ Եւ ըստ որում երկու հայրերն սկսած էին յառաջանալ առջեւէն, Ժան և ինք հետուն մնացած էին։

Ցուենսի գեղեցիկ երկիրն մըն էր, կաղայտ երկնից մէջ ամպ մը չկար. կանաչագեղ մարգագ մէջ թռչուններ կոկորդալիր դիրքէին. տեսակ մը հեշտութեամբ կը շրնչէին անտառային կենսարար անուշահոտութիւնները. կարծես ամեն բան ուրախութիւն կը գտնէր սրտերու մէջ։

(Շարունակելի)

տուրքն ընդունող բրուսիական վարչութիւնը պէտք է հաւանի կաթոլիկին տալայն իրրեւ կաթոլիկ կրթելու, բողոքականին տալայն իրրեւ բողոքական, և որ ի կարգին։ Կառավարութեան բարձրագոյն կարգերուն մէջ հան մը կաթոլիկ չկայ որ կաթոլիկ շահերը պաշտպանէ, և Վիլհելմ կայսեր առջեւ զարզէ իւր կաթոլիկ հպատակաց օրինաւոր հայեացքն ու անկախութիւնները։ Ի վերջ իւր ճառին, իւր բուն ոգին արտայայտելով, կոմս Պալլեստրէմ յայտարարեց թէ «Մեր գլխաւոր նպատակէներն մին պէտք է լինի ջնջել տալ այն օրէնքն որով Դիէթէ 20 տարիէ հետէ ձեղուիդք արտաքսեալ են Գերմանիայէն»։

* * *

«Ազգ համար չէ՞ մի որ չափաւոր ծրագիրը չայաջողեցաւ», նկատելով կառաւարական Թերթ մը այս ճառն, որ թոլիկ կուսակցութիւն կը գրաւէ գերընդհանուր ալ։ «Ամեն բան կաթոլիկ ման մամանենուդ, և անդրանիկական «ոգուծայրայեղութեանց դիմելուդ համար չէր որ սահմանեցիք նախարարներէն զո«մանս, և պատճառ եղաք կրթական ծրա«գրին եա մնալուն։ Եթէ չատանայիք լոկ «բրիսսենական պատաւարիչ կրթութիւն «ջատագովելով, եթէ կաթոլիկ նախարա«թիւնն պահանջելով ձեր տղայքը նորէն «հիրուկդայ իշխանութեան նեղքեւ դնելու «կամք յայտնած չըլլայիք, խորհրդարանն «ու Կայսրը մինչեւ ցարդ օրինաց կարգ ան«ցուցած կը լինէին կրթական ծրագիրը։»

ՄԱՅԻՍ 1Ի ՏՈՆԸ

Մայիս 1ը կաթոլիկ եկեղեցւոյ մէջ Ս. Աստուածածնայ նուիրեալ օր մէ։ Եւրոպոյ և Ամերիկայի գործաւորական կուսակցութիւնը այս պարագային օգուտ քաղելով, Մայիսի 1ն «Աշխատութեան Տօն» հռչակած են, և ընդհանրապէս այն օրն ամեն զբաղում կը դադրեցնեն։ Այս առթիւ անկարգութիւնք չծագելու համար, այլ և այլ կառավարութիւնք միջոցներ ձեռք կառնուն։

Ի Բրազիլիա և Գերմանիայ մարիչ կողմերը, գործաւորաց արգիլուեցաւ թափորներ և խմբովին պտոյտներ կապել մայիս 1ին։ Այս հանրային ցոյցը արտօնուեցաւ միայն Համպուրգի և Լիւպէքի իշխանութեանց կողմէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ամեն։ Ս. Պատրիարք Հայոց երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձրը։ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Սոյն տեսակցութեան ներկայ գտնուեցաւ նաև Քաղաքական ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Մարուսա Սիմոն պէյ։

ԵՒԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ

Սեբաստիոյ վիճակին կողմէ կաթողիկոսական ընտրութեան պատգամաւոր ընտրուած է Աղն։ Յովհաննէս էֆ։ Կիւլպէնկեան որ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, պատգամաւոր ընտրուած է նաեւ Լիւկիւրիի վիճակին կողմէ։

Սեբաստիոյ առաջնորդ Գեր։ Պետրոս եպիսկոպոս իբրեւ եկեղեցական պատգամաւոր նոյն վիճակին իւր կողմէ փոխանորդ կարգած է Տ։ Նահապետ արեղայ Յէզմիածին։

* * *

Երզնկայէն աշխարհական պատգամաւոր ընտրուած է Մեծ։ Համբարձում էֆ։ Լէյեան։ Ինչպէս յայտնի է, Երզնկայի առաջնորդ Գեր։ Յովհաննէս Ս։ Վրդպ։ Արշարունի անձամբ պիտի երթայ Յէզմիածին իբրեւ եկեղեցական պատգամաւոր իւր վիճակին։

* * *

Ադրիանուպոլսոյ առաջնորդ Գեր։ Մեսրոպ եպիսկոպոս, որ անձամբ Էջմիածին պիտի երթայ իբրեւ եկեղեցական պատգամաւոր իւր վիճակին՝ եւ Մեծ։ Մարուսա էֆ։ Սանտալճեան՝ աշխարհական պատգամաւոր նոյն վիճակին՝ երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս ժամանեցին։

* * *

Կեսարիոյ առաջնորդ Գեր։ Տրդատ Ս։ Վրդպ։ Պալան՝ որ իբրեւ եկեղեցական պատգամաւոր այդ վիճակին անձամբ Էջմիածին պիտի երթայ, և Մեծ։ Համբարձում էֆ։ Մոսիչեան՝ աշխարհական պատգամաւոր նոյն վիճակին՝ երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս ժամանեցին և հիւրընկալուեցան Աղն։ Խաչատուր եղբարց բնակարանն ի Բերա։

* * *

Ռոտոսթոյի հոգեւոր հովիւ Գեր։ Հմայեակ եպիսկոպոս Գիւմաքեան՝ ընտրակցութեամբ նոյն վիճակին աշխարհական պատգամաւոր Մեծ։ Տոքթ։ Յակոբ էֆ։ Նեվրուզեանի, երէկ երիկուն մայրաքաղաքս հասան Ռոտոսթոյէն։

* * *

Եկեղեցական և աշխարհական պատգամաւորը կը պատրաստուին մէկ երկու օրէն ուղեւորիլ Յէզմիածին։

Ս։ Էջմիածնայ ճեմարանաւարտ Պ։ Ա։ Տէր-Միքայէլեանը որ ուսանում էր Գերմանիոյ մեծ համալսարանում, վերջ։ 13ին յաջողութեամբ պատուութեան դոքտորի քննութիւն է տուել։ Դոքտորութեան տարիճանն ստանալու համար նա ներկայացրել է մի կարեւոր երկասիրութիւն։

(Ազգ.)

Փեշթայէն Կ. Պոլիս եկած է Մեծ։ Պ։ Յակոբ Զինկարեան՝ խմբագիր Ռեզ։ Ցաւոք Զինկարեան հանգէսի ֆ։ Տ։ Հրանդ լեզուաւ, և աշխատակից Ֆրանսական հունգարական օրաթերթի Բեշ։ Հայ հունգարական օրաթերթի Բեշ։ մանուերէն լեզուաւ, և Պ։ Հերոտ մաճառերէն լրագրոյ։ Պ։ Զինկարեան ընկեր Ավանգարդի երիտասարդ մէն է, որ իւր բարձրագոյն ուսմունքն առած է գերմանիոյ Մինիխ և Հալլէ քաղաքաց մէջ, և մասնագէտ է գիւղատնտեսութեան։ Իր մայրաքաղաքս գալը վերաբերութիւն ունի Պ։ Պոլսէն Թուրքիայի զբօսաշրջիկներու խմբի մը ի Փեշթա մնալուտ ուղեւորութեան խորհրդոյն հետ։ Պ։ Զինկարեան օթեւանած է Օթել տը Բէշթ պանդոկն ի Բերա։

ՀԵՆՐԻՆ ՉՈՒՐՆԻ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Տրապիզոնի նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Դատարի պէյ, խորհրդական Եղնական նախարարութեան։

Եղնական նախարարութեան խորհրդական անուանեցաւ Նամըգ էֆէնտի, Տէֆթէրթար Ա։յարնի նահանգին։

Մուսուլի Բանկէ դաւառական դայմագամ անուանեցաւ Հաճի Սաիտ էֆէնտի, նախկին դայմագամ Սիլճանի։

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ կայս։ անձնական Դանձուն նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանին տնօրէն Խալիլ էֆէնտիի, Քաղաքապետութեան ժողովոյ նախագահ Խալիլ էֆէնտիի և առաջին երկրաչափ Մէհմէտ էֆէնտիի։

Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ Ադրիանուպոլսոյ կրթական տնօրէն Սուրուրի պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ թղաթատուութեան Ա։ չրջանակին առաջին երկրաչափ Հաճի Բիզա էֆէնտիի և Ցուանց Պատրիարքարանի պաշտօնեայներէն Եանի Քօլէթիս էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Հռոմի օսմանեան դեսպան Մահմուտ Նէձիմ պէյի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ թղաթատուութեան Զ. չրջանակին առաջին երկրաչափ Միրզիա Իսհաք փաշայի։

Լիագաթի արծաթ չքաղքամ կայս։ անձնական Դանձուն նախարարութեան հաշուակալ Իպրահիմ էֆէնտիի և արքունի կալուածոց յանձնաժողովին նախագահ Հիւսէյին Ֆիքրի էֆէնտիի։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

Երէկ, Ռումանիոյ Կարոլ թագաւորին ծննդեան տարեդարձն ըլլալով, Վեհ։ Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած է Ն։ Վեհափառութեան, որ ի պատասխանի հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է։

Ի ԿԱՅՍ։ ՊԱԼԱՏ

Վեհ։ Սուլթանին հրաւիրանօք անդրկիսական դեսպան Սըր Ռիչարտ Ֆոռտ և առաջին քարտուղարն ու առաջին թարգմանն երէկ դիշեր կայս։ պալատ հրաւիրուեցան և Զիլի քէօշկին մէջ ընթրեցին։ Դեսպանն և իւր հետեւորդք յետոյ Վեհ։ Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունենալով արժանացան Ն։ Վեհափառութեան մեծարանաց։

Թարգմանի պաշտօնը վարեց արարողապետ Վսեմ։ Միւնիր փաշա։

* * *

Օսմ։ կայս։ Պանքայի ընդհ։ տնօրէն Սըր Լոկար Վինսընդ եւս երկուշաբթի դիշեր կայս։ պալատն մէջ ընթրեց Բարձր։ Մեծ-Եպարքոսին, ներքին գործոց և Էվկաֆի Վսեմ։ նախարարաց և Վսեմ։ Ճէվատէթ փաշայի հետ։

Ի Բ։ ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զբաղեցաւ ներքին գործոց վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներով և իւր խորհրդակցութեանց արդիւնքը պարունակող տեղեկագրերը մատոյց Վեհ։ Սուլթանին։

ԳԱՏՐԸ ԿԼՃԻՆԻ ԵՒ ՊԱՅՐԱՄ

Պոլսոյ Դատաւորին կողմէ պատրաստուած վճռագրոյ մը համաձայն, յառաջիկայ շաբաթ դիշեր պիտի կատարուի Գատը Կիճէսիի տօնը։ Այս վճռագիր Բարձր։ Շէյխ-իւլ-Իսլամին կողմէ յանձնուած է Բարձր։ Մեծ-եպարքոսին, Վեհ։ Սուլթանին մատուցելու համար։

Նոյն գիշեր բոլոր մզկիթք մինչեւ առաւօտ բաց մնալով հանդիսաւորութիւնք ընեսնզիեր պիտի ըլլան վասն կենաց Վեհ։ Սուլթանին։

Ցառաջիկայ երեքշաբթի դիշեր եթէ լուսնոյ մահիկը տեսնուի, հետեւեալ չորեքշաբթի օրը պիտի սկսի Պայրամն, իսկ եթէ կարելի չըլլայ տեսնել, Բարեղան ամսոյ երեսուն օրն ամբողջացած նկատուելով հետեւեալ հինգշաբթի օր պիտի սկսի Պայրամը։

ՑՈՒՆԱՑ ԱՄԵՆ։ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Վեհ։ Սուլթանին հրաւիրանօք Ցունաց Պատրիարք Ամեն։ Ց։ Նէօֆիտոս նախընթաց իրիկուն Կայս։ պալատ գնաց և ընթրեց առաջին սենեկապետ Վսեմ։ Հաճի Ալի պէյի պաշտօնատան մէջ։ Ն։ Սրբազնութիւն յետոյ Վեհ։ Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունենալով արժանացաւ Ն։ Վեհափառութեան մեծարանաց։ Ցունաց Ս։ Պատրիարքն իւր շնորհակալութիւնները մատոյց յոտս կայսերական գահոյից և կրկին անգամ Վեհ։ Սուլթանի մեծարանացն արժանանալէ յետոյ ժամ 3ին ի Ֆէնէր վերադարձաւ։

ԿԱՅՍ։ ՊԱՐԳԵՎ

Վեհ։ Սուլթանը բարեհաճած է Ջատկական տօնին առթիւ չորս հարիւր օսմ։ ոսկի շնորհել Պուլկարաց Լիկարքարանին։

ԱՀՄԵՏ ՄՈՒԽԹԱՐ ՓԱՇԱ

Քիոսէն ապրիլ 8 թուականաւ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ կայս։ Իշխանաց չոգենաւն, յորում կը գտնուէին Վսեմ։ Ահմէտ Էյուպ փաշա և իւր հետեւորդք, Ագիքսանդրիայէն եղնելով մինչեւ Քարբօթ կղզին ժամանելուն՝ արեւմտեան աստղաշուշնչ հոմն հարաւային փոխուելով փոթորիկ ծագեր է, որով Իշխանաց չոգենաւն, ըստ փափագանաց Ն։ Վսեմութեան ու հետեւորդաց, Քիոսի առջեւ երկաթ նետեր է։

ՄԼՃՆԻՆՆԵՂԻՆ ԴՈՒՔԸՐ

Սաքս Մէյնինկէնի Դուքն ու Դըքուհին յառաջիկայ շաբաթ իրիկուն մայրաքաղաքս պիտի ժամանեն արեւելեան ճեպընթաց կառախուսիով։

ԱՂԵՐՍԱԳԻՐ

Այս աւուր Թ։ Հ։։։։։ մէջ կը կարդանք թէ ի Խավեար խան հաստատեալ Գրիգոր փափազեան անձին ստորագրութեամբ աղերսագիր մը մատուցուած է Ոստիկանութեան Նախարարութեան, որով յայտնելէ յետոյ թէ Ակնայ Իլճ գիւղի տասանորդի վարձակալ Պետրոս աղայի որդին Մեքքոն Հինգ վեց ամսէ ի վեր Քարբերդի մէջ բանտարկուած է, արդարութիւն կը խնդրէ։ Այս աղերսագիր Ոստիկանութեան Նախարարութեան կողմէ պաշտօնագրով մը մատուցուած է Դատական Նախարարութեան, որ գրած է Քարբերդի Նահանգին վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազին, խնդիրն ընդ փոյթ քննելով, քննութեան արդեանց վրայ ըստ օրինի հարկ եղած գործողութիւնները կատարել և արդիւնքը տեղեկագրել։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ

Բամազան ամսուն մէջ զինուորաց ուտեստի յատուկ ալիւրի մատակարարութիւնը նուազուրդի դրուելով իւրաքանչիւր օխան 52 փարայի պայմանագրութիւն կնքուաւ էր։ Այս անգամ նորէն 120,000 օխա ալիւր գնել հարկ ըլլալով, իւրաքանչիւր օխային վրայ երկու փայտի զեղչ մը եղած և 50 փարայի պայմանագրութիւն մը կնքուած է։ Սակայն գոհութեամբ կը ծանուցանէ թէ այս զեղչ արդիւնք է Սպարապետ Բարձր։ Բիրամ փաշայի հոգածութենի։

ՀԵՐՓՈՒՄ

Այս աւուր «Թարիզ»ի մէջ կը կարդանք։

Պերլինէն առ Ժ։։։։։։ Տէ Տէ։։։ ուղղեալ նամակի մը մէջ ինչ ինչ տարօրինակ տեսեր տեսնուած են։ Իբրեւ թէ հինգ վեց տարիէ ի վեր իսլամ ու քրիստոնեայ ժողովրդեան կողմէ տրուած տրոց կրթական բաժնին հաստատեալ կառուցեալ վարժարանաց մէջ կայս։ կառավարութիւնը միայն իսլամ տղաքներն ընդունելով, քրիստոնեայ տղաքներն այդ վարժարանները չեն ընդունուիր նոր։

Ցայտնի է թէ տրոց կրթական բաժնին հաստատեալ նահանգաց մէջ մեծ մասամբ երկրորդական վարժարանաց կառուցման յատկացուած է և թէ այդ վարժարանք ամեն տեղ խառն ըլլալով, օսմանեան հպատակաց զաւակներն առանց բացառութեան կընդունուին այդ վարժարանաց մէջ։ Իրաց այս վիճակին մէջ յայտնի է թէ Ժ։։։։։։ Տէ Տէ։։։ լուր հաղորդող թղթակցին թշնամական ոգւով խնդրոյն հակառակ երեւոյթ մը տալը թէեւ չկրնար ճշմարտութեան դէմ։ ոնէ ինա հացնել, սակայն նըկատելով որ Եւրոպայի մէջ կրնան դրտնուիլ իրաց ճշմարիտ վիճակէն տեղեկութիւն չունեցողներ և սոնք կրնան խաբուիլ ճշմարտութեան հակառակ հրատարակութիւններ ընող թղթակիցներէ, պարտաւորուած եմք այս հատուածը դրել վերոյիշեալ թղթակցին ըսածներն ուղղելու և իրաց ճշմարիտ վիճակը հասատաելու համար։

ԹՐԱՄՈՒՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Թրամուէյից ընկերութեան բաժնետերաց ընդհանուր ժողովն իր տարեկան նիստն ըրաւ երէկ ի Դալաթիա, ընդ նախագահութեամբ Պ։ Քազանովայի։

Ժողովը ընտրէ յետոյ վարչական խորհրդոյ տեղեկագիրը, միաձայնութեամբ վաւերացուց 1891 չրջանի հաշիւները և ընտրեց շահաբաժնի կարգը (թիւ 40) ինչպէս նաև տոկոսի կարգը (թիւ 4) որք վճարուած են։

Վարչական խորհրդոյ անդամակցութենէ հրաժարեալ երկու անդամք՝ Պ։ Պ։ Ժ։ Անասթասիատէս և Ա։ Բասբայի վերընտրուեցան։

ԱՌՈՂՋՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ Կ։ ՊՈԼՍՈՅ

Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ հանրային առողջութեան վիճակն ի Կ։ Պոլիս այս պահուս սովորականէն նուազ գոհացուցիչ է։ Մահացուցակները չեն արդարացուներ այս ենթադրութիւն։ ընդհակառակն վերջին մարտ ամսոյ մահերու թիւը գրեթէ եօթն առ հարիւր նուազում մը կը ցուցնէ բաղդատմամբ անցեալ տարւոյ նոյն ամսուն մահերուն։ Արդարեւ, 1891 մարտ ամսոյ մահերուն թիւն էր 1155, մինչ 1892 մարտ ամսուան մէջ 1066 մահեր միայն պատահած են, որ ըսել է 1892 տարւոյն համար 89 մահու նուազում մը,—գրեթէ 10,000ին վրայ մէկ։ 1891 մարտ ամսուն 38 մահեր պատահած են ծաղկախտէ, մինչ 1892 մարտին 10 մահեր եւեթ պատահած են նոյն հիւանդութենէն։ Սակայն, եթէ մեզ հասած մասնաւոր տեղեկութիւններէ հարկ ըլլայ դատել, այս տարի անցեալ տարւոյն եւ ի Զատիկ, ինչպէս նաեւ հարաւային փոխուելով փոթորիկ ծագեր է, որով Իշխանաց չոգենաւն, ըստ փափագանաց Ն։ Վսեմութեան ու հետեւորդաց, Քիոսի առջեւ երկաթ նետեր է։

ՄԼՃՆԻՆՆԵՂԻՆ ԴՈՒՔԸՐ

Սաքս Մէյնինկէնի Դուքն ու Դըքուհին յառաջիկայ շաբաթ իրիկուն մայրաքաղաքս պիտի ժամանեն արեւելեան ճեպընթաց կառախուսիով։

ԱՂԵՐՍԱԳԻՐ

Այս աւուր Թ։ Հ։։։։։։ մէջ կը կարդանք թէ ի Խավեար խան հաստատեալ Գրիգոր փափազեան անձին ստորագրութեամբ աղերսագիր մը մատուցուած է Ոստիկանութեան Նախարարութեան, որով յայտնելէ յետոյ թէ Ակնայ Իլճ գիւղի տասանորդի վարձակալ Պետրոս աղայի որդին Մեքքոն Հինգ վեց ամսէ ի վեր Քարբերդի մէջ բանտարկուած է, արդարութիւն կը խնդրէ։ Այս աղերսագիր Ոստիկանութեան Նախարարութեան կողմէ պաշտօնագրով մը մատուցուած է Դատական Նախարարութեան, որ գրած է Քարբերդի Նահանգին վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազին, խնդիրն ընդ փոյթ քննելով, քննութեան արդեանց վրայ ըստ օրինի հարկ եղած գործողութիւնները կատարել և արդիւնքը տեղեկագրել։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ

Բամազան ամսուն մէջ զինուորաց ուտեստի յատուկ ալիւրի մատակարարութիւնը նուազուրդի դրուելով իւրաքանչիւր օխան 52 փարայի պայմանագրութիւն կնքուաւ էր։ Այս անգամ նորէն 120,000 օխա ալիւր գնել հարկ ըլլալով, իւրաքանչիւր օխային վրայ երկու փայտի զեղչ մը եղած և 50 փարայի պայմանագրութիւն մը կնքուած է։ Սակայն գոհութեամբ կը ծանուցանէ թէ այս զեղչ արդիւնք է Սպարապետ Բարձր։ Բիրամ փաշայի հոգածութենի։

ՀԵՐՓՈՒՄ

Այս աւուր «Թարիզ»ի մէջ կը կարդանք։

Պերլինէն առ Ժ։։։։։։ Տէ Տէ։։։ ուղղեալ նամակի մը մէջ ինչ ինչ տարօրինակ տեսեր տեսնուած են։ Իբրեւ թէ հինգ վեց տարիէ ի վեր իսլամ ու քրիստոնեայ ժողովրդեան կողմէ տրուած տրոց կրթական բաժնին հաստատեալ կառուցեալ վարժարանաց մէջ կայս։ կառավարութիւնը միայն իսլամ տղաքներն ընդունելով, քրիստոնեայ տղաքներն այդ վարժարանները չեն ընդունուիր նոր։

Ցայտնի է թէ տրոց կրթական բաժնին հաստատեալ նահանգաց մէջ մեծ մասամբ երկրորդական վարժարանաց կառուցման յատկացուած է և թէ այդ վարժարանք ամեն տեղ խառն ըլլալով, օսմանեան հպատակաց զաւակներն առանց բացառութեան կընդունուին այդ վարժարանաց մէջ։ Իրաց այս վիճակին մէջ յայտնի է թէ Ժ։։։։։։ Տէ Տէ։։։ լուր հաղորդող թղթակցին թշնամական ոգւով խնդրոյն հակառակ երեւոյթ մը տալը թէեւ չկրնար ճշմարտութեան դէմ։ ոնէ ինա հացնել, սակայն նըկատելով որ Եւրոպայի մէջ կրնան դրտնուիլ իրաց ճշմարիտ վիճակէն տեղեկութիւն չունեցողներ և սոնք կրնան խաբուիլ ճշմարտութեան հակառակ հրատարակութիւններ ընող թղթակիցներէ, պարտաւորուած եմք այս հատուածը դրել վերոյիշեալ թղթակցին ըսածներն ուղղելու և իրաց ճշմարիտ վիճակը հասատաելու համար։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Հելլենական կառավարութիւնը Ս։ Փիլիպեան պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Կրօնական գործոց տեսուչ Զիվէր պէյի։

ՎՕՆ ՀՕՖԷ ՊԷՅ

Գերմանացի նաւային գնդապետ Վոն Հօֆէ պէյ, որ օսմանեան ծառայութեան մէջ մնած է, իւր պաշտօնն սկսած է։ Ծովային նախարարութեան և Վոն Հօֆէ պէյի միջեւ կնքեալ պայմանագրոյ մը համաձայն, գընդապետը երեք տարի պիտի պաշտօնավարէ և եթէ տասը տարի օսմանեան ծառայութեան մէջ գտնուի յետոյ իբրեւ օսմանեան պաշտօնեայ իւր ամսաթոշակէն հինգ առ հարիւր վար դրուելով հանդստեան թոշակի իրաւունք ֆիտի ստանայ։

ԿԱԶԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑԻ Ի ԶՈՒՊՈՒՐԼՈՒ

Զուպուրլուի կազի մթերանոցներուն արտօնատէր Սամի պէյ, անդամ Պետական Խորհրդոյ, յանձնարարագրոյն արտադրութեանց համաձայն նոր ամբարանոց մը չինելու ձեռնարկած ըլլալով, աղերսագիր մը տուած և խնդրած է իրեն յանձնել 70,000 զրուշ այն գումարէն որ Դատական Նախարարութեան արդին մէջ ուանդ գտնած է, Մոմճեան, Սամանճեան եւ ընկերութեան հետ ունեցած ծանօթ դատին պատճառաւ և միանգամայն տալ չինութեան յատուկ պաշտօնական արտօնութիւնը։ Այս խնդրոյն վրայ Քաղաքապետութեան և Դատական Նախարարութեան միջեւ այժմ հարկ եղած բանակցութիւնք կը կատարուին։

ԼՅՈՒՍԱՐՏՕ ՄՕՆԹԵՆԷԿՐՈՅԻ ԳԱՌԱԳԵՂԸ

Պ։ Լ։ Մոնթենէկրո, տեր և տնօրէն սոյն գառագեղին, մայրաքաղաքս մէջ է ցոյց պիտի դնէ ամեն տեսակ վայրի գաղաններու իր համբաւաւոր հաւաքածոյն, որ ծանօթ է ամբողջ Եւրոպոյ մէջ և որ մնտերս ասա պիտի ժամանէ 18 վագոնէ բաղկացեալ յատուկ կառախումբով։

Այդ գառագեղ կը պարունակէ առելի քան հարիւր անասուններ, տիւծներ, յովազներ, վագրեր, օձեր, կոկորդիլներ, բորենիներ, գայլեր, շնագայլեր և այլն և այլն և մասնաւորապէս արդի ծանօթ ամենէն մեծ փիղն 4,800 քիլօ ծանրութեամբ, 3.50 մէթր բարձրութեամբ, 125 տարեկան և Պապա անուն։

Կենդանեաց մեծ մասն ընտանի են և Պ։ Մոնթենէկրոյի կողմէ վարձեալ գաղանաղուսպք տեսնուելու արժանի ուժի և ճարտարութեան փորձեր կատարել կուսան անոնց։

Այս գառագեղ պիտի հաստատուի Շիշլիի կողմերն ուր ընդարձակ գետնի մը կը վարձուի այս նպատակաւ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽ

Մասնաւոր հեռագրերու նայելով, կրեա «Սատէթ», ի Ցունաստան եկեղեցիի բանտին մէջ գտնուող 22 աւազակներ փախեր են գետնուզներու միջոցաւ, զորս բացած էին բանտէն մինչեւ չրջակայքը գտնուած խանութ մը։ Ասոնցմէ 16ը՝ հինգական տարուան դատապարտուած և 6ը՝ տակաւին դատապարտուած չեն եղեր։

Հելլենական ստմանագլխոյն հրամանատար Ահմէտ Հըվիզի փաշա այդ դէպքն իմանալով եւ հաւանական գտնելով որ այդ աւազակներ Այասօնիսի ու Բէրբէկենէի կողմերն անցնին եւ չարագործութիւններ ընեն, հեռագրաւ հրաման ուղղած է որոց որ անկ է որ այդ պարագային մէջ զանոնք ձերբակալելու համար սահմանագլխին մօտ խիստ հսկողութիւնք եւ խուզարկութիւնք կատարեն։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին երկրորդ բաժինը, որ կը բաղկանայ հինգ զրահաւորէ և մէկ լրատար չոգենաւէ, նախընթաց օր Սուսայի (Կրէտէ) նաւախորշը ժամաներ է ընդ հրամանատարութեամբ Մարքհամ ծովակալին։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՐԷԺԻՆ ԵՒ ԹԷՆԷՊԷԻԻ ԸՆԿ.

Թէնէպէքիի ընկերութեան կողմէ օսմ։ ծխախոտի Բէժին վճարուած տարեկան տասը հազար օսմ։ ոսկիէն զատ— գումար մը որուն կէսը կ'աւելցուի Բէժին հաւաքեց վրայ եւ միւս կէսը կը յատկացուի Թէնէպէքիի գործերն սատանող պաշտօնէից ամսաթոշակին յաւելմանը— Թէնէպէքիի ընկերութիւնը առանձին պիտի կարգադրէ իր գործառնութեանց պահանջած յաւելուածական ծախսերն, այսինքն յաւելում դէտերու, պաշտօնէից եւ այլոց թոյլ, թէ մայրաքաղաքիս և թէ նահանգաց մէջ։

ԲԺՇԿԱՑ ՊԱՏՈՒԱՆԴԻՆ

Պուլկարական գործակատար Պ։ Տիմիթրօֆ գրեր է Տոքթ։ Վուլբովիչը դարմանող բժշկաց եւ վիրաբուժներուն թէ իրենց պատուանդերը պիտի վճարէ։ Ամենքն ալ մերժեր են ընդունիլ։ Պ։ Տիմիդրօֆ պընդեր է յայտնելով թէ՝ չէ թէ հանդուցեալին ընտանիքն այլ պուլկար կառավարութիւնը կը վճարէ այդ տակը։ Այն ատեն բժիշկներն հաւաներ են ընդունիլ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Ելմտական Վսեմ։ նախարարն այս պահուս կուսումասիրէ օսմանեան պարատամոմից Ա. Բ. Գ. Դ. սէգիներու միացման (քօնվէրսիօն) ծրագիր մը։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ

«Սապահ» կը պատմէ թէ երէկ մէջօրէն քիչ յետոյ Բ. Դրան մօտ գտնուած Թօմրուք Տարէէսի հետեւի փողոցին մէջ հինգ մարդեր քրիստոնեայ վաճառականի մը վրայ յարձակելով, ծանրապէս վիրաւորեր եւ վրան գտնուած երեսուն ոսկւոյ չափ գումարը յափշտակելով սկսեր են փախչիլ։ սակայն ոստիկանք ու ոստիկան-գինուորք հասնելով չարագործներն հալածեր եւ անոնցմէ մին ձերբակալեր են։ Վիրաւորեալն հիւանդանոց փոխադրուեր է դարմանուելու համար։

Ատանայի նախորդ կուսակալ Շաքիր փաշա երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Տիարբէքիրի ու չրջակայից մէջ ինֆլուէնցան երեւան ելեր է, սակայն վտանգաւոր հետեւանք մը չունենար ելեր։

—Լեզուագիտական վարժարանին մէջ արաբ և պարսիկ լեզուներն եւս պիտի աւանդուին յառաջիկայ մայիսէն սկսեալ։

—Մայրաքաղաքիս պարսկական նախորդ դեսպան Միրզա Մոհսին խան՝ այժմ դատական նախարար Պարսկաստանի՝ երկու անձ ճաքայ հաներ է Թէհրանէն, որպէսզի Կ։ Պոլիս գալով իւր ընտանիքը Թէհրան փոխադրեն։

—Օսմ։ ծխախոտի Բէժինի մարտ ամսուան հասոյթը եղած է 173,000 օսմ։ ոսկի, որ ըսել է 9000 օսմ։ ոսկւոյ յաւելում մը բաղդատմամբ անցեալ տարւոյ նոյն ամսուան հասոյթից։

—Օսմ։ Հար։ Պարտուց վարչութեան մարտ ամսուան հասոյթը եղած է 96,300 օսմ։ ոսկի, մինչ անցեալ տարւոյն նոյն ամսուան հասոյթն էր 86,800 ոսկի։

—Դատաքէօյ երթեւեկող «Մարմարա» շոգենաւին մէկ նաւատին անցեալ օր շոգենաւին անուայարկին վրայէն օսմ։ կայս։ Պանքայի հինգ ոսկինոց պանքոտոս մը կը գտնէ։ Պարկեշտ նաւատն անմիջապէս իր նաւապետին կը յանձնէ, որ Մախսուսէի վարչութեան կը դրկէ պանքոտոսը, որպէս զի եթէ տէրը ներկայանայ անոր յանձնէ զայն։

—Ղալաթիոյ աշտարակին մեծ դրան մօտ 20 մեթր խորութեամբ ջրհոր մը կը գտնուի։ Երէկ առաւօտ, պահապանը այդ ջրհորին խորէն աղաղակներ լսելով անմիջապէս անդ գանուզներուն կիմացուցէ, որք կը յաջողին ջրհորէն դուրս հանել 40 տարեկան նըզգաստվճառ մը, որ հոն նետուած էր անձնասպան ըլլալու համար, բայց չի յաջողելով յուսահատ ճիչեր սկսած էր արձակել։

—Սէլանիկի մաքսատան հասոյթն անցեալ տարուան հետ բաղդատելով այս տարի 2346 ոսկի աւելի եղած է։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Պ։ Քիօսիսի խումբին Իզմիր ուղեւորելէն յետոյ, Նոր Թատրոնին մէջ ներկայացումներ տալ սկսած է տիկին Թէօի տրամադրական խումբը որ բաւական լայն տարրերէ կը բաղկանայ։ Առաջին և երկրորդ ներկայացումները համակիր ընդունելութիւն գտան։ Տիկին Թէօի ներկայացմանց յայտագիրը կը պարունակէ Բարիզի մէջ մեծ ընդունելութիւն գտած նորագոյն թատրերգութիւններն ու կատակերգութիւնները։

Տիկին Թէօի խումբին գլխաւոր դերասանուհին, Օր։ Հէրվէ (Mlle Hervey) որ անցեալ տարի Թէպէ-Պալլի թատրոնին մէջ այնքան ծափահարուեցաւ, այս անգամ Պոլիս կը դառնայ աւելի զարգացած ու կատարելագործուած՝ իր արուեստին մէջ։ Միւս արուեստագէտներն են՝ տիկնայք Ռէքա, Մէյեռ, Մասսն և Պարոնայք՝ Վասթ, Թէրզան, Օրպան, Մարվինեան և Ֆոնթէն։

Այս գիշեր պիտի ներկայացուի ԼԻՈՆԷԼ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻ LA PRINCESSE LIONNELLE սիրուն գոմէդիա մը։

Թատրոնի գները չափաւոր են։

Դատարակ երաժշտ երիտասարդ մը կուզէ գոհացուցիչ պայմանու պաշտօնավարել թէ ատ և թէ գաւառ։ Դիմել Բերայի գերեզմանատան Ս։ Լուսաւորիչ եկեղեցին։ 1—2

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՈՌՈՄ, 20 ապրիլ։ — Վերջին պահուն նոր դժուարութիւններ ծագեցան նախարարութեան կազմութեան մասին, որ թէեւ ի սկզբան վերջնական նկատուած էր, նորէն խնդրոյ տակ կիյնայ։ Պ։ Ռիքոթթի խորհրդակցեցաւ Պ։ Ռուտինիի հետ, ապա թագաւորին հետ։

ՓԻԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, 20։ — Նախարարաց յանձնախմբին նախագահ Պ։ Գունկէ բոլորովին առողջացաւ։ արտաքսման ուղեւորելու մտադրութիւնը թողուց։

ՊԵՐԼԻՆ, 22.—«

ԲԱՖԻՆՏՈՒՄԻՆ

Ոսկիեթէ ժԷնէբալ	Ամբ. Լ.	4 12
Քրէսի ժԷնէբալ	» »	7 07
Պանք տը Ֆրանս	» »	4 10
Սօս. Շանժ. է վալէօր	» »	4 15
Ռէժի	» »	15 11
Թրամուէյ	» »	5 87 ½
Բուժէլիի կրնթրաղի	Ֆր.	72 50
Բանքնթրաղի Լավրիսի	Գ. Կ.	94

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան ոսկի	դրչ.	100
20 Ֆրանքոց	»	87 23
Անգլիական ոսկի	»	110 05
Մաքը [Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմպէրիալ	»	89 30
Քրիմէյ	»	51 10
Բուպլի թղթադրամ	»	8 96
Ա.Եմ. արծաթ [տասը.]	»	108 04
Բանք արծաթ	»	100 20
Մէճիտիէ	»	96
Թասֆիլէ	»	19
Տոկոս Ղալաթիոյ Պահարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻՔ, 20 ԱՊՐԻԼ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96 85
» » 4 ½ %	105 65
Օսմանեան քսնսոլիտէ Սէբի Գ.	19 67
» երկթուղի	72 62
» Բէմիրի քաժնեթուղթ	347 50
Պանք Օթօման	538 75
Ոսոիէթէ ժԷնէրալ	— —
Գրէտիտ Լիոնէ	765
Իտալական Ռանթ 5 %	89 22
Բրիօրիտէ Թիւրք (1890)	423 12
Եգիպտական միացեալ	492 50
Օսմ. մաքս. պրեմիէթուղթ	452 50
Օսմանիյէ (Օսմանեան քսնսոլիտէ)	366 25
Զէր Լանտոյի վրայ	25 15 ½

ԼՈՆԴՈՆ, 20

Անգլ. քսնսոլիտէ	96 43
Օսմ. » Սէբի Գ.	19 43
» » » Ա.	48 50
» » » Բ.	28 25
» » » Գ.	19 43
Փախառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	12 06
Եգիպտական միացեալ (բուֆիֆիյէ)	97 50
» առանձ. (բրիվիլէժէ) 1890	91 25
Ցօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103 ¼
Ռուսական 1890	92 87
Այսրնչի երկաթուղի	20 ½
Գաստպայի երկաթուղի	13 ½
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 316

ՎԻԵՆՆԱ, 20

Օսմանեան երկաթուղի	37 62
» Բէմիրի քաժնեթուղթ	163 75
Փոխանակութիւն Լանտոնի վրայ	119 60
» Փարիզի »	47 55

ՊԵՐԼԻՆ, 20

Փոխանակութիւն Լանտոնի վրայ	20 435
» Փարիզի »	80 85
Բուպլի թղթադրամ	205 20
Օսմանեան երկաթուղի	76
Օսմ. քսնսոլիտէ Սէբի Գ.	19 35
Օսմ. Ռէժի	175 40

ՅՈԲԵԼԵԱՆ

ՍՄԲԱՏ ՇԱՀԱԶԻԶԵԱՆԻ

Այսօր, 9 մարտ, Մոսկուայի ազգային կը տօնեն Լազարեան Ճեմարանի հայկաբանութեան ուսուցիչ Պ. Սմբատ Շահազիզեանի մանկավարժական և գրական գործունէութեան երեսնամեայ յոբելեանը։ Այս յոբելեանին կը մասնակցին Կովկասի և Ռուսիոյ գլխաւոր քաղաքաց ինչպէս նաև այլ երկրաց հայերը շնորհաւորական ուղերձներով ու նուէրներով։

Այս առթիւ Թիֆլիզի լրագրէ մը կ'արտասպենք յարգելի մանկավարժին աշակերտաց ոմանց կողմէ գրուած հետեւեալ համակրալից տողերը, ցայտակցելով այն բարեմաղթութեան որով կը փափագին կարենալ տօնել նաև Պ. Շահազիզեանի յիսնամեակն՝ իր բեղմնաւոր ասպարէզին մէջ։

Ինչպէս յայտնի է, առաջիկայ ապրիլի 9ին Մոսկուայի հայ հասարակութեան նախաձեռնութեամբ տօնուելու է մեր յայտնի բանասէրն և Լազարեան Ճեմարանի հայկաբանութեան ուսուցիչ Պ. Սմբատ Շահազիզեանի մանկավարժական և գրական բեղմնաւոր գործունէութեան երեսնամեայ յոբելեանը։

Աւարտելով Լազարեան ճեմարանն և արուեստներ լեզուների լիցէօնի գասընթացը՝ Պ. Շահազիզեանը ճեմարանի վարչութեան հրաւիրանօք ստանձնում է հայերէն լեզուի դասատուի պաշտօնը և ահա երեսուն երկար տարիներ ամենայն բարեխղճութեամբ եւ արդիւնապէս վարում է նոյն պաշտօնը։

Ծանր է առ հասարակ ուսուցչի պաշտօնը և աւելի եւս ծանր հայերէն լեզուի դասատուի պաշտօնը Լազարեան ճեմարանում։ Երեւակայեցէք 40—50 հոգուց բաղկացած մի դասարան, ուր նստած են Թիֆլիսցին և Երեւանցին, Նոր-Նախիջեւանցին և Արմաւիրցին, Հին-Նախիջեւանցին և Աստրախանցին, Ադուլիսցին և Նուխեցին, Ղարաբաղցին և Շամախեցին, Բագուցին և Ախալցխացին, Պոլսեցին ու Թաւրիզցին, մէկ խօսքով—բարեշնեան խառնակութիւն։ Իւրաքանչիւր հայաբնակ քաղաք ունի իւր ներկայացուցիչը Լազարեան ճեմարանում, և պէտք է նկատել, որ այդ փոքրիկ ներկայացուցիչները չատ սակաւ ծանօթ են իրենց մայրենի լեզուին, իսկ ոմանք, օրինակ Արմաւիրցիք և Աստրախանցիք, միանգամայն առանց բացառութեան մի խօսք անգամ չը գիտեն հայերէն։ Ահա որոնց հետ է գործ ունեցել Պ. Սմբատ Շահազիզեանն իւր երեսնամեայ պաշտօնավարութեան ընթացքում և ահա ինչո՞ւ համար հանմատաբար աւելի ծանր ենք համարում նրա պաշտօնը։ Սակայն լաւ ըմբռնելով հայերէն լեզուի ունեցած կարեւորութիւնը Լազարեան ճեմարանում, եռեւեռ քրտնաքան մշակ՝ առաջ է տարել նա իւր առաքինական վաստակը մի հաղուագիւտ եռանդով և օրինակելի բարեխղճութեամբ և բազմաթիւ օտարախօս մանուկներ՝ աւարտելով Լազարեան ճեմ։ բանի դասընթացը՝ իբրեւ լաւ հայախօսներ վերադարձել են իրենց ընտանեաց, ոմանք եւս մնալով դպրոցական կամ գրական ասպարէզ՝ արդիւնաւոր գործունէութեամբ պիտանի են եղել ազգին։ Այս տեղից պարզ երեւում է, որ արդէս ուսուցիչը՝ աւանդելով իւր սաներին մայրենի լեզուն՝ առաքինութեան բարի սերմեր ևս ցանել է նրանց մատաղ սրտերում և այդ սերմերը նրանց հասակի հետ աճելով, բողբոջելով և կանաչելով՝ տալիս են այսօր և առաքինական պտուղներ։ Եւ այս մի ուսուցչի համար փոքր բան չէ։ Եթէ այսօրուայ օրս Լազարեան ճեմարանում հայոց լեզուն բռնում է իրեն վայելուչ տեղն և ունի պատշաճաւոր յարգ ու կշիռ վարչութեան աչքում, այդ բանը մենք պարտական ենք դլխաւորապէս Պ. Շահազիզեանի աչալուրջ հսկողութեանը և չատերի հետ միասին մենք էլ այս դիպուածում ստիպուած ենք յոռետես լինել և կարծել, որ Պ. Շահազիզեանի ճեմարանից հեռանալովը հայոց լեզուն պիտի լինի իւր բարձրութիւնից։

Ցօգուտ առաջադիմութեան մասաւորամ հայ մանկուոյն և բարգաւաճման հայ լեզուի, և յօգուտ Լազարեան ճեմարանի փառքի ու պայծառութեան, ցանկանք որ դեռ երկար, երկա՞ր տարիներ վարէ իւր պաշտօնը Լազարեան ճեմարանում մեր մեծապատիւ Սմբատ Շահազիզեանը և տայ Աստուած, որ այդ ազնիւ ասպարիզի վրայ ունեցած ծառայութեան յիսնամեակը տօնենք մենք—նրա նախկին աշակերտները—ներկայ և բազմաթիւ ապագայ աշակերտների հետ միասին։

ՉԻՔԱԿՕ

ԴՕԼՄՊԵԱՆ ՅՈՒՅՍԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԱԹԱՑՈՒԹԻՒՆ «ԱԲԵՒԵԼՔԻ»

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն և վերջ)

ՉԻՔԱԿՕ 30 մարտ։

50 տարեկան քաղաք մը։— Բնակիչը։ բնական դիրք։ կլիմա։ վաճառականութիւն։ վարժարանք։ գրատուն։ դրամատունք։ Մամուլ։ բնակութիւնք եւ այն։— Լէքտրաշարժ զբօսանաք։ Նէքտրական երկաթուղի մը։ — Եւրոպեան ազգեր ի գօլմպեան Աշխարհամատէս։— Մարօգլի պատգամաւորը։

Առեւտրական տան մը 1891ին 80, 000,000 փաունտ աճառ գնելը զարմանք չի՛ պատճառեր մեզ այդ։ Այս թուականին, Չիքակօ 33,000,000 փաունտ կարագ և 45,252,510 դուշինա ալ հաւկիթ վաճառած է և միայն մէկ վաճառատուն մը՝ Մարշալ Ֆիլտ և Ընկ։ տարեկան 45,000,000 առուտուր ընելով կ'զբաղի։ Անցեալ տարւոյ միջոցին 22 նոր վարժարանք կանգնուած են 1,540,000 թալերի արժողութեամբ եւ 2500-3000 նոր գործարանք հաստատուած են։ Օրական հինգ թօնս նամակ կընդունի նամակատունը և 45 թօնս ալ ուրիշ տեսակ նիւթեր։ Բարդին մէջ ամենէն աւելի սուղ տեղը Մէտիսոն և Ֆիլդսը փողոցներու անկիւնն է որ 20×40 ոտք տեղ մը 150,000 թալէրի ծախուած է։

Անցեալ տարւոյ միջոցին 15,400 ամուսնութիւնք տեղի ունեցած են որ օրական 42 ամուսնութիւն ըսել է։

Հազար չորս հարիւր օթէլներ և 5000 ալ մասնաւոր հիւրանոցք կան որք կրնան 300,000 օտարական պահել և սնուցանել։ Շատ մը նոր օթէլներ կը շինուին այժմ Աշխարհահանդէսի համար, 3 միլիոն թալէր ծախքով։

Չիկաքօ բուն իսկ ամերիկեան տիպար—քաղաք մ'է։ փողոցները թէպէտ ոչ այնչափ մաքուր, բայց Բարիզի պողոտաներէն լայն են և շատ գեղեցիկ հասարակաց պարտէզներ կան, որոնց տարածութիւնն է 2,006 68 ակրօն։ «Միչիկան Եվընիւ» որ համանուն լճին եզերքն է, 7 մղոն երկայն է և այս համբաւ վրայ երեք հազարէն աւելի գեղեցիկ տուներ կան։ Ծառուղին և մեծ Պուլվարը շատ գեղեցիկ են։ Բարիզի Պուա տը Պուլոյնի փիչ շատ նմանող հասարակաց պարտէզներ կան։ Բնակարանք ինչպէս ի ներքուստ, արտաքին գեղեցկութեամբ եւս շատ նշանաւոր են։ բոլորն ալ տարբեր ձեւով և գեղեցկութեամբ։ ոմանք միօրանիին տեղով շինուած, ոմանք անգլիական տեղով, ոմանք Մուրիշ։ և ուրիշներ խառնուրդ տեղով մը և մի քանիներ յունական տաճարաց նման։ եւ ոմանք կօթիք։ մի քանիներ Բարիզեան ճաշակաւ եւ ձեւով։ ոմանք զուլյերական դղեակներու նմանութեամբ եւ ոմանք ալ արուեստական տեղով։ Վերջապէս ամէն տեսակ տեղով շինուած տուներ կը տեսնես, և ի մի բան, Չիքակօ Աշխարհահանդէսի համար շատ յարմար քաղաք մ'է։

* *

Եւրոպական զբօսանաք—Անցեալ օր Պ. Նիքսըն՝ Բարգին մէջ լճին վրայ փոքր մը կատարեց։ Եւրոպարարժ զբօսանաց նաւակ մը 20 հոգի պարունակելու կարող, 30 ոտք երկայն և 6 ոտք լայն։ տասը մարդով պտոյտ՞մը ըրին յայտարարեցաւ։ Ամերիկացիք Աշխարհահանդէսի առթիւ օտար այցելուները եւրոպականութեամբ պիտի զբօսցնեն։ երբ տեղացիք և մահապարտք եւրոպականութեամբ կը պատժեն, բարիներն ալ եւրոպականութեամբ զբօսցնել գէշ գաղափար մը չէ կարծեմ։ Վենեսիկէն յատուկ զբօսանաւեր (գոնդոլ) պիտի բերուին եւ այսպէսով այցելու պարունայք ծովային զբօսանաց քաղաքութենէն դուրս չպիտի մնան։ Լճին եզերքը մարտանաւեր կը շինուին այժմ ազիւսէ և ուրիշ նիւթերէ՝ Ամերիկեան նաւային զօրութեան վրայ գաղափար մը տալու համար։ ասոնք իրական բաներ չեն։ բայց ցուցահանդէսի համար նորութիւն մը պիտի ըլլան և մի միայն ընդօրինակում մ'ընեն։ ասոնցմով լուսավառութիւն պիտի կատարուին։ այս նաւերու մանրամասնութիւնք ժամանակին պիտի գրուին։

* *

Եւրոպական երկաթուղի մը։

The Chicago and st. Louis electric Railroad Co. ընկերութիւնը մէկ միլիոն թալէր գրամագլխով Չիքակօ և Սէնթ Լուիզի մէջ եւրոպական երկաթուղի մը շինել սկսած է և գործնականապէս ապահովուած է այս երկաթուղւոյ շինութիւնը։ նաև կառախմբոց ջերմութեան և լուսաւորութեան համար նը-մանապէս եւրոպականութիւն պիտի գործածուի, ինչպէս շարժում յառաջ բերող զօրութիւնն ալ եւրոպականութեամբ պիտի դադրանայ։ և 2½ ժամէն պիտի կարէ այս երկու քաղաքաց մէջ եղած ճամբան։

Electric highways գրութեամբ պիտի շինուի որ Տր։ Արթիւր Լոբմնի կողմանէ Բաթէնթ եղած է, և ժամուան մէջ 150 մղոն արագութիւն մը պիտի ունենայ։ չեմ գիտեր թէ այս արագութեամբ ընթացող կառքի մը մէջ ճամբորդը պիտի կրնա՞ն ազատ շունչ առնել։

* *

Ռուսիոյ Զարուէլին յանձնաժողովը մը կազմած է Ռուսիոյ կանանց ձեռագործներով և այլ նիւթերով աքանչելի հաւաքածոյ մը պատրաստելու և ի ցոյց դնելու համար։ Եղիսական նախարարի կնոջ՝ Տիկին Վիշնեկրաձքիի նախագահութեամբ, այս յանձնաժողովոյ անդամուհիք Ռուսիոյ ամենանշանաւոր և բարձր դասու կանայք են, ինչպէս տիկին Նարիշքին կայսերական առաջին արարողապետի կինն և Տիկին Վ։ Բէչօնկէյ որք տիկին Բարիզի հետ թղթակցութեան սկսած են։

Ռուս կառավարութիւնն ալ մեծ մաս մը պիտի ունենայ ցուցահանդէսի մէջ, և այժմէն կեդրոնական Ասիոյ երկիրներէն ընտիր հաւաքածոյ մը պատրաստելու վրայ է։

* *

Աւստրիոյ Աշխարհահանդէսի յանձնաժողովի անդամներու մէջ շատ նշանաւոր և աղդեցիկ մարդոց անուանք կ'երեւին։ ինչպէս նաև յանձնաժողով մը ընտրած են, որոնց մէջ կը տեսնուի արհիդուքս Քառլ Լուի, կայսր եղբայրը, առեւտրական նախարարը, խորհրդարանի նշանաւոր անդամք եւ ուրիշ նախարարք։

Մանաւորապէս ի ցոյց պիտի դրուին ապակիի, յախճապակիի, պղինձի, կաշիի և արհեստական երկաթագործութեան և կամքագործական արտադրութիւնք։

* *

Տանիմարգա՝ ցուցահանդէսի համար 67,000 թալէր յատկացուցած է։

Նիւ-Եօրք քաղաքն ալ 300,000 թալէր։

Գերմանիա եւս առ այժմ 2,500,000 մարգ (849,000) թալէր յատկացուցած է Չիքակօի ցուցահանդէսին համար և Բայսլթակի մի յանձնաժողովը վաւերացուցած է այս դումար։

Պելճիգա Արհեստագործութեան Տաճարէն 29,000 քառակուսի ոտք տեղ մը առած է։ 19,000 քառ։ ոտք ալ մեքենայից Տաճարէն և 2000 ոտք քառ։ ալ եւրոպականութեան տաճարէն։ նաև մասնաւոր տեղ մը պիտի ունենայ հանքարանութեան Տաճարին մէջ։ Եւ այս ամենը՝ Եւրոպոյ Աշխարհայոյցին վրայ կէտի մը չափ երեւցող երկիր մը։

* *

Ճիպրաղմարէն մեկնող Ինդիա առնուն շոգենաւով ինը արաբ՝ արաբական ձիերու երամակով մը հոս հասան։

Ասոնք Մարոքի վեհապետին հրամանաւ ճամբայ ելած են։ Եւ բնիկ արաբական գիւղին մէկ մասը պիտի ներկայացնեն Չիքակոյի Աշխարհահանդէսին մէջ։ Ասոնք իրենց հետ բերած են տեղային հագուստներ, տան վերաբերեալ կահ կարասիք և այլ նիւթեր։

Օտար տերութեանց ցուցահանդէսի յատկացուցած դումարն է առ այժմ 3,951,053 թալէր։ եւ շատ մը տերութիւնք դեռ այս մասին կատարեալ որոշումմը առած չեն թէ որչափ պիտի կրնան յատկացնել։

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

Գաղառական շղթեր

ԱԿՆ, 22 մարտ

Վիճակիս Գաւառական Ընդհ. ժողովը՝ կաթողիկոսական ընտրութեան համար քուէից բացարձակ առաւելութեամբ թեկնածու աշխարհական պատգամաւոր ընտրեց զՊ։ Ճանիկեան էֆ։ Ատենապետ Գաւ։ Ընդհ։ Ժողովոյ։ Ճանիկեան էֆ։ յօժարակամ յանձն առած է իւր քսակէն ընելու ճանապարհի ծախսը։ Իսկ եկեղեցական պատգամաւոր որոշուեցաւ Գեր։ Առաջնորդ Հօր կողմէն՝ Առաջն։ Փոխ։ Արժ։ Տէր Յ։ Յակոբեան։ Սոյն երկու պատգամաւորներն ալ Ակնեցւոյն համարումը կը վայելեն իրենց եկեղեցասիրութեամբ, պարկեշտութեամբ ու խղճահարութեամբ։

—Քաղաքիս վարի թաղի նորընտիր Պատժ։ Թաղական խորհուրդը վերջապէս նկատողութեան առնելով յիշեալ թաղի ներսիսեան վարժարանի արգահատելի վիճակը այր մասին քանի մը ամիս յառաջ «Արեւելք»ի մէջ գրուեցաւ՝ ի պաշտօն ուսուցչութեան կոչեց իւր փորձեալ կարողութեամբն ծանօթ՝ Թոթվայեան Նիկողոս էֆ։ թարգմանիչ «Մէճէլլէ»ի։ Սոյն օգտակար ընտրութեանը համար, ի գիմաց յիշեալ թաղեցւոյն, շնորհակալութիւն յայտնելով Պատժ։ Թաղ։ խորհրդոյն որ իւր մէջ գործօն ու եռանդուն անդամներ կը պարունակէ՝ լիայոյս ենք թէ այս անգամ Ներսիսեան՝վարժարանը—որ անտես առնուած էր բոլորովին, քաղաքիս հարուստ թաղին մէջ գտնուելով, բաղդատմամբ մերի թաղի այր վարժարան աւելի բարեկարգ է, —նախանձելի վիճակ մը պիտի ստանայ։

Առ այժմ մեկդի թողլով այն դիտողութիւն զոր կ'ընեն շատեր թէ ի՞նչ ատիճան օգտակար կրնայ ըլլալ այսպիսի հմուտ ուսուցիչ մը 200է աւելի աշակերտ պարունակող վարժարանի մը մէջ այր նախակրթարանը չորս կարգ միայն ունի, մենք կ'ուզենք խօսել ուրիշ կէտի մը վրայ որ արժան է լուրջ ուշադրութեան։

Քաղաքիս մէջ չեն պակիր կրթական մարմիններ այց իւրաքանչիւրն տարբեր վարժարաններու մէջ պաշտօնավարելով՝ ի հարկէ այնքան արդիւնաւոր չեն կարող ըլլալ։ Արդ կարելի չէ՞ արդեօք մի անգամ եւս վորձել, որպէս փորձուած է յանցելումն մի երկու անդամ և այնչափ օգտակար եղած, քաղաքիս երկու երկսեռ ազգ։ վարժարանաց մատակարարութիւնն ի մի ձուլելով՝ ընտրելարանի վերածել գայնս և գոցս պիտակներէն յաւելեալ դրամիկ ու թոչակներով ուսումնական մը բանալ, ինչպէս իրաւամբ կը խորհին շատեր, մանաւանդ այժմ որ քաղաքացի դպրոցասէր տիկին մը որ կ'ուզէ իւր անունն անծանօթ պահել հանրութեան՝ խոստացած է եղեր 200 օսմ։ ոսկի նուիրել Ներսիսեան վարժարանին եւ Գեր։ Առաջնորդ Ս. Հայրն ալ իւր ունեցած ամբողջ դրամն, 200 օսմ։ ոսկի, կ'առաջարկէ նուիրել սոյն վարժարանի, պայմանաւ որ մոդովդէն ալ 200 ոսկի հաւաքուելով կարուածներ գնուին յանուն վարժարանին, իր նուիրած դրամին հասոյթներ ինքն ստանալով ցմահ, որովհետեւ, ցաւ է ըսելը որ, մոռացիր է վիճակիս առաջնորդութենէն հրաժարիլ ու մեկուսանալ։ Այսպէս յիշեալ նպաստներով սոյն վարժարանն ալ կը հարստանայ ու կրնայ վերի թաղի վարժարանին հետ այր տարեկան բացը թաղեն եկեղեցին կը գոցէ, միանալ և այդպիսեաւ մեծ դարձ մը տալ վիճակիս գաւառական գործին որ շատ յետադէմ է։

Զայս կը յանձնարարենք առ որ անկ է, մասնաւորապէս բարեկամ առաջնորդ Գեր։ Ս։ Հօր, որպէսզի իր օրինակաւ ներգործելով ազգ։ պաշտօնական մարմնոյ ու անհատից վրայ՝ տնօրինէ զարժանն։

Ա. Կ. ՀԱՃԱՐԵԱՆ

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բագուից գրում են։—«Պ։ Ծատուրեան, որը այս օրերս իր ունեցած նաւթային ընդարձակ ձեռնարկութիւնը ծախեց Թիֆլիզի վաճառական Պ. Ա. Մանթաշեանին, օրերումս միացաւ Պ. Մ. Շահգեդանեանի նոյնանման ձեռնարկութեան հետ։»

—Պետական կալուածքների նախարարութիւնը, ինչպէս հաղորդում է «Նովոյէ Վրեմա» լրագիրը, որոշել է այս տարուայ ընթացքում մի շարք միջոցներ գործ դնել Կովկասում զինեգործութիւնը զարգացնելու համար։ Մտադրութիւն կայ գիւղերում խաղողի հասարակական այգիներ չինել և նրկուղներ կառուցանել գլխաւորապէս մանր այգեպետերի զինեգործութիւնը զարգացնելու նպատակով։

—Աչքի առաջ ունենալով որ առաջիկայում ռուսաց տերութիւնը Պարսկաստանի հետ նոր առեւտրական դաշնագիր է կապելու, երեւոյթից նախարարութիւնը, ինչպէս հաղորդում է «Պետերբուրգ։ Վեդոմ։» լրագիրը, հարկ է համարել նախ և առաջ ուսումնասիրել թէ ինչ դրութեան մէջ է գտնվում ներկայումս առեւտուրը Պարսկաստանում։ Այս նպատակով ուղարկուած են եղել այնտեղ Պ. Պ. Բայեվ, Միկլուշեվսկի և այլ անձինք, որոնք միանգամայն հաստատեցին այն վաղուց յայտնի փաստը, որ շատ ռուսական ապրանքներ կարող էին լաւ ծախուել Պարսկաստանում, բայց այս բանին արգելք է լինում մի կանոնաւոր կազմակերպուած գործակալութեան պակասութիւնը։ Վերջին ժամանակները անգլիական բամբակեղէնը բոլորովին արտաքսել է ռուսականը եւ այնտեղ ծախվում է միայն այն ռուսական ապրանքը, որ Անգլիայում չէ պատրաստվում, ինչպէս օրինակ կարմրագոյն չիթը։ Անգլիական գործուածները առաւելութիւն ունին ռուսականի առաջ ոչ թէ իրենց արժանաւորութեամբ, այլ իրենց նըկարների բարձրանութեամբ, գոյների տեւողութեամբ, չատ լայնութեամբ և դարմանալի ժանութեամբ։ Պարսկական ջրերի վրայ ռուսական նաւերի ազատ շրջագայութեան իրաւունքը լոկ երեւակայական է և այս հանգամանքի վրայ առանձին ուշադրութիւն կը դարձնուի նոր դաշնագրութեան կապելու միջոցին։

—Նաբոլիի ռուսաց հիւպատոսը իւր գեկուցման մէջ յայտնում է որ Բագուայ կեդրոնը վերջին ժամանակներն աւելի և աւելի տարածվում է Իտալիայում։ Այս հանգամանքը մեծապէս նպաստել է Վեղեկինդ և ընկ։ առեւտրական տան գործունէութիւնը։ Այս տան կերօսինի ահագին պահեստներ է լինել Լիվոռնոյում, Հռոմում, Գենուայում և շատ այլ տեղեր։ Գերմանիա, Հարաւային Զուիցերիա։

—«Վոստոչնոյէ Աբզորնիէ» լրագիրը ճիշդ աղբիւրներից տեղեկանում է որ վերջին վիճակախաղին 200,000 ռուբլին տարել է Իրկուտսքի վանքի մի վարդապետ։ Այս վարդապետը փոխառութեան վիճակախաղի 7 տոմակ ունի, որոնցից մէկին ահա և ընկել է այդ մեծ գումարը։ Սկզբում հաւատացնում էին նորան որ տարած գումարը պէտք է յօգուտ վանքի լինի, որովհետեւ կուսակրօնները պէտք չէ սեպհականութիւն ունենան։ բայց այնուհետեւ նա տեղեկացաւ որ ինքը կը ստանայ 200,000-ը, եթէ թողնէ կուսակրօնութիւնը։ Այսպիսի գիւրին ելքը նորան հանգստացրեց։ Նա առում է թէ ձեռք վեր առաւ աշխարհից, որպէսզի փրկէ հոգին, բայց Աստուած կամեցաւ, որ նա մնայ աշխարհում և ուղարկեց նորան 200,000 ռուբլի։ Երբ կը դարձէ վարդապետ լինելուց կը ստանայ 200 հազար ռուբլի, նա մտադիր է Փարիզ գնալ։

—Յունուարի 6-ի ազէսի մասին տերութեան քացած դատաստանական քննութիւնը, ինչպէս հաղորդում է «Տիֆլիսկի Լիստոկ» լրագիրը, վերջացած լինելով, գործը մատուցած է դատաստանական պաշտօն գլխաւոր պրոկուրորի եղբայրացութեան։ Արդ Պ. պրոկուրորն ուղարկել է Թիֆլիզի նահանգական վարչութեան իր որոշումը, որ քրէական դատաստանի ենթարկուի Թիֆլիզ քաղաքի 3-ը մասի ստորականապետը իբրեւ մեղադրելի այնպիսի յանցանքների մէջ, որոնք նախատեսուած են քրէական օրէնսգրքի՝ 1604, 1466 և 1060 յօդուածներով, նաեւ հաշտարար դատաւորների ձեռքով դրած պատիժների 65 յօդուածով։

—Ամսոյս 20-ին երեկոյեան 8 ժամին Թիֆլիզի Աբգուսնան թատրոնում կայացաւ «Թիֆ։ հայերէն գրքերի հրատարակութեան Ընկերութեան» ընդհանուր ժողովը։

Ժողովին ընդունելով վարչութեան կազմած նախահաշիւը (1892 թ։) և հաստատելով 91 թ։ եկեւմտաքի հաշիւը, քուէարկութեամբ ընտրեց խմբագրական մասնաժողովի անդամներ՝ Պ. Պ. Դատաբեանին, Տէր-Մարկոսեանին, Բալաղեանին և Նիկ։ Տէր-Աւետիքեանին (որ միեւնոյն ժամանակ ընտրուեց նաեւ քարտուղար։ այդ պարոնի բարեհաճութեանը թողուեց ընտրել այդ երկու պաշտօնեաներից մէկը)։

Վարչութեան անդամ ընտրուեց տիկ։ Իշխ։ Թումանեան, գանձապահ Պաչ։ Խաչատրեան։

Նիստը փակուեց ժամը մէկին։

—Մոսկվայում մի նուագահանդէս է տեղի ունեցել մարտի 9-ին, որ գրաւել էր բազմաթիւ հասարակութիւն։ Այդ նուագահանդէսին մասնակցել են ի միջի այլոց օր։ Զորդանեան (սոպրանօ) և Պ։ Յակոբեան (բաս), արժանանալով հանդիսականների բուռն ծափահարութիւններին։

—Մոսկվայում մօտիկ ապագայում առանձնայարկների ժողով է լինելու։ այդ ժողովում, ինչպէս կարդում ենք մայրաքաղաքի լրագիրներում, մշակուելու է անասնաբուժութեան դասընթացներ սահմանելու ծրագիրը կանոնց համար։ այն կանոնք՝ որոնք յաջողութեամբ կ'աւարտեն այդ դասընթացքները, կ'ստանան անասնաբոյժ բժիշկների օգնականների իրաւունքները։

—Խրիմի Ս.-Դանիել կոչուած հայասերական կալուածքում գտնուած են նորերումս երեւեալ պատմական դրամներ։ Մի ծառի արմատների տակ գտնուած է մի ման 50 արծաթեայ դրամներով, որոնք վերաբերում են առաջին եւ երկրորդ դարերին Փ. Ծ. յետոյ։ Դրամները յունական եւ հռոմէական են։

* *

ԲԱԴՈՒԻՑ.—Ահա 15 օրէ, որ Աստրաբաղից Ինդիայ գնացող «Սկէբանդը Վոլկով» շոգենաւն անցայտացել է և նրանից ոչ մի տեղեկութիւն չկայ։ Յիշեալ շոգենաւն Ինդիայից պիտի վերադառնար Բագու և այստեղից ուղեւորուէր Աստրախան։ բոլոր ծովագնացներ քաղաքներից հեռագրով տեղեկութիւն պահանջեցին, բայց ոչ մի տեղ չէ երեւացել։ Վերջին տեղեկութիւնը ցոյց է տալիս, որ «Ալէքսանդր Վոլկովն Աստրաբաղից և Մէշեդիսերից բաւական բեռն է ընդունել և 220ի չափ ուղեւորներ։ բացի այդ, շոգենաւի վրայ եղել են 20 հոգի նաւաստիներ։ Ենթադրում են, որ շոգենաւը ծովի կատաղած ժամանակ հաղորդակցութիւն չէ ունեցել Ինդիայի հետ, ուստի վերադարձել է դէպի Բագու։ ճանապարհին փոթորիկը խփել է քարերին և խորտակել։

Հաւանական է, որ այդպէս լինի, որովհետեւ պոստային շոգենաւից Ինդիայի և Մէշեդիսերի մօտերը նկատել են ջրի մէջ բամբակի չուալներ։ Այդ շոգենաւում եղբ։ Թումանեանցներն ունեցել են 72 հակ բամբակ։ Շոգենաւը չէ ապահովագրած։

Երկու շոգենաւ է ուղարկուած դէպի այդ կողմերը հետախուզելու, բայց մինչեւ այժմ ջանքերն ապարդիւն են անցել։

ՆՈՐԱՏԻՊ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

Ի պէտս Ցանկելոց Հայոց

ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆՈՒՆՑ

Մասն Բ։ Տպագրութիւն Երկրորդ։

Կազմուսատպի՝ ԴՐԱՍՈՒՆ Պ. ՊԱԼԷՆՑ

(Ցաջորդ Յ։ Դավթեանի)

Գին 5 դրուշ գոհացուցիչ զեղջ 7—10

Ս. Զ. Դ.

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թրամուէյից ընկերութեան պարտատոմսունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1892 յունիս 1ին ջնջելի եօթանասուն և եօթը (77) պարտատոմսից 20րդ վիճակահանութիւնը հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի, մայիս 2 (Ն։ Տ։) կէս օրէն 2 ժամ ետքը, ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, Բիւրէմպէ-բազար, Զինար փողոց։

Կ։ Պոլիս 8/20 ապրիլ 1892

1—2

Կուգեն որ Մօրիս ձկան իւղը զօրացունէ տկար անձերը, աւշային և նրբակազմ աղաքները, հազը կարէ, բայց կը մոռնան եւ այս անախորժ, անմարսելի իւղը զգայարուկ սիրտ խառնուք, փսխում և փորանուան տպառաջ կը բերէ։ «Մօրիսօլի» մենէն ազատ հմ. Շաբօթօ գտած է ակն իւղին ազդեցիչուած թուխ Մօրի ձկեւ անմարսելի մասն հեռերը, ճարպոտ կարելի է Մօրիս ձկան իւղ՝ այսպէսով քաղաք չաւելով (ոլ), առանց ոգածել և առանց ստամքը յոգնեցնելու։ Ոգի

Խոնաւութեան, մառախուղի, ձիւնահալութեան, խոնաւ ցուրտի ատեն ծանրաշունչները չատ կը տառապին։ Ճնշումը կը կրկնուի, մաղաթափութիւնն անկարելի կ'ելլայ, հազը կը շարունակուի և չատ անգամ տագնապներն այնքան սաստիկ կ'ելլան որ ինչպեղութիւն յառաջ կը բերեն։ Այս տագնապներուն դարմանն է Կրմոլի Քանապիս Էնտիբայի սիկարէթներու գործածութիւնը, որուն ազդեցութիւնը միշտ ապահով է։

«Շաբաթոյի Բեբեթոն»ը եղան միսն է արուեստորէն հաղած Բեբեթի մէջտեղ։ իր մենդական զօրութիւնը ահագին է, վասնզի չորս կրամ ծանրութեամբ խոհուէի դգալ մը կը ներկայացունէ 20 կրամ եղան միս, որուն ճարպն և մկանունքն հանուած են։ Սէն-Լուիի հիւանդանոցի բժիշկներէ մին հանրային նպաստամատոյց ընկերութեան Բեբեթոն Շաբաթոյի խնդիրը մը ընելով կը հաստատէր թէ հիւանդն որուն արուած էր այդ գեղէն, միսպան անով սնած էր։ Բիբեթոն Շաբաթոն, ախորժելի գինւոյ մը ձեւին տակ, կը յարմարի նորաբոյժներու, առնարուններու, չաքարախտիներու, հիւծախտաւորներու և այն ամէն անձանց որք սնունդէ զզուած ըլլալով զժուարաւ կը մարսեն զայնս։

Փարիզի բոլոր վայելչասէր տիկնայք կը գործածեն Տիսֆանը, Սառա Պէռնար Փուտրան, և Տիսֆան հոտեղինաց վաճառատան միւս բոլոր արտադրութիւնները։

ՆԻՐՕԼԱ. ԱՆՏՐԻՕ

ԳՈՎԴԿՈՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳՈՎԱԴՈՂ ԵՎ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ ԵՎ ԿԵՆԴԱՆԻ

Հաստատուած ի Թվականս 1828, Իր Վիճակին Ներքոյ՝ Պատուոյ Ի՝ 15

ԿԵՆԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՎԱԴՈՂԱՅԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆՈՒՄ

ԿԵՆԴԱՆԻ 1828ԲԴ

Գրասենեակ՝ Նիւ Եորք, Ամերիկա

Գլխաւոր Գրասենեակ՝ Գոթենբուրգ, Սուեդիա

Գլխաւոր Գրասենեակ՝ Գոթենբուրգ, Սուեդիա

Գրասենեակ՝ Նիւ Եորք, Ամերիկա

ԿԵՆԴԱՆԻ 1828ԲԴ

Դիրքերու Թիւը	Դր. 10,000,000
Պարտատոմսերու Գումարը	» 6,700,000
Ապահովագրեալներու Գումարը	» 63,770,000
(Միայն)	
1890թ. Տարեմուտի Դրամագլուխը	» 15,000,000
Հիմնական Գումարներ՝	
Ընդհանուր Գումարներ՝	» 160,570,000

Ն. Ս. Գ. ԳՈՎԴԿՈՆ, Գլխաւոր Գործակալ

Ն. Ս. ԳՈՎԴԿՈՆ, Գլխաւոր Գործակալ

Ն. ԳՈՎԴԿՈՆ, Գլխաւոր Գործակալ

Ֆ. ՕՍԿԱՐ, Գլխաւոր Գործակալ

Ն. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ, Գլխաւոր Գործակալ

ԳՈՎԴԿՈՆԻ ԳՈՎԱԴՈՂԱՅԻՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐ

Ն. Ս. Գ. ԳՈՎԴԿՈՆ, Գլխաւոր Գործակալ, Գոթենբուրգ, Սուեդիա

Ն. ԳՈՎԴԿՈՆ, Գլխաւոր Գործակալ, Նիւ Եորք, Ամերիկա

Ֆ. ՕՍԿԱՐ, Գլխաւոր Գործակալ, Գոթենբուրգ, Սուեդիա

Ն. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ, Գլխաւոր Գործակալ, Գոթենբուրգ, Սուեդիա